

Udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager

En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet

Resumé

I 2018 indgik den daværende regering (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance), Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti en ”Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – alle handlinger har konsekvenser”. Et af tiltagene i reformen var lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, herunder blandt andet etableringen af et Ungdomskriminalitetsnævn, der trådte i kraft 1. januar 2019.

Justitsministeriets Forskningskontor har tilrettelagt et evalueringsprogram med seks delevalueringer, hvoraf denne rapport omhandler en delevaluering vedrørende udmøntningen af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager for nævnet. Tidligere er tre delevalueringer offentliggjort. Rapporten [*Nævnsmødet. En delevaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet*](#) er offentliggjort i maj 2021, og rapporterne [*Screening og henvisning. En delevaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet*](#) samt [*Ungefaglige undersøgelser og indstillinger. En delevaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet*](#) er begge offentliggjort i december 2021.

Formålet med denne delevaluering vedrørende udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager er blandt andet at belyse praksis og processer i forbindelse med det nævnte samt erfaringer forbundet hermed blandt ungetilsynsførende i ungekriminalforsorgen og kommunalt ansatte. Et andet formål er at belyse børns og unges erfaringer med og oplevelser af at efterleve nævnets afgørelser og af dét at være under tilsyn ved ungekriminalforsorgen.

Delevalueringen er baseret på oplysninger fra en række forskellige datakilder, blandt andet et dataudtræk vedrørende sager behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, opgørelser fra ungekriminalforsorgen samt interviews med ungetilsynsførende fra de fem lokalerheder i ungekriminalforsorgen, kommunalt ansatte i 10 kommuner udvalgt på baggrund af kommunernes erfaringer med at behandle sager fra Ungdomskriminalitetsnævnet og geografi, 18 børn/unge og fem forældremyndighedsindehavere.

En sammenfatning af analysernes resultater:

Afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet

- I en periode på knap tre år har 2.230 børn og unge fået behandlet mindst én sag i Ungdomskriminalitetsnævnet, i alt 2.303 sager. I 69 pct. af sagerne er der truffet afgørelse om et forbedringsforløb, i 0,5 pct. af sagerne er der alene truffet afgørelse om en straksreaktion, i 1 pct. af sagerne er der truffet afgørelse om et forbedringsforløb og en straksreaktion, og i 30 pct. af sagerne er der truffet afgørelse om ikke at iværksætte hverken et forbedringsforløb eller en straksreaktion.
- 16 pct. af de afsluttede forbedringsforløb har varet mindre end 6 måneder, mere end halvdelen af forløbene har varet 6-12 måneder, og godt en fjerdedel har varet 13-24 måneder. De resterende 3 pct. af de afsluttede forbedringsforløb har varet mere end 24 måneder. De korte forløb kan skyldes, at de unge er tæt på myndighedsalderen, eller at der er anmodet om ophør.

Udmøntning af afgørelser

- De interviewede, kommunale repræsentanter er generelt af den opfattelse, at det i de fleste sager er uproblematisk at udmønte Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser rettidigt, men der kan være barrierer i form af ventetid på socialfaglige tilbud eller mangel på ledige pladser på sikrede institutioner.
- Nogle af de kommunale repræsentanter og ungetilsynsførende efterspørger bedre mulighed for, at et forbedringsforløb med flere foranstaltninger kan tilrettelægges, så de enkelte foranstaltninger kan udmøntes på forskellige tidspunkter i forskellige faser. Dette med henblik på at øge fleksibiliteten hvis der eksempelvis er ventetid på én men ikke alle foranstaltningerne i forløbet samt at gøre det mere overskueligt for barnet/den unge at påbegynde et forbedringsforløb.

Ungekriminalforsorgens tilsyn og kontrol med børn og unge

- Den første tilsynssamtale i ungekriminalforsorgen skal afholdes senest syv dage efter afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet, og anden tilsynssamtale skal afholdes senest 14 dage efter den første tilsynssamtale. Fristen for afholdelse af første tilsynssamtale er overholdt i mere end ni ud af ti sager i undersøgelsesperioden, og fristen for afholdelse af anden tilsynssamtale er overholdt i stort set ligeså mange sager.
- De fleste interviewede børn og unge beskriver deltagelsen i tilsynssamtalerne som ”fint nok” eller ”hyggeligt nok”, og de har en oplevelse af at blive inddraget og lyttet til ved samtalerne. Nogle børn/unge oplever, at tilsynssamtalerne hjælper dem, f.eks. ved at være en løbende påmindelse om ”*at blive på den gode sti*”. En del børn/unge nævner, at det dårlige ved tilsynssamtalerne er den lange transporttid fra deres bopæl til den lokalenhed ved ungekriminalforsorgen, hvor samtalen afholdes.
- Hvad angår oplevelsen af at blive kontrolleret af ungekriminalforsorgen, er der en del børn/unge, som finder det ”irriterende”, men samtidig udtrykker de fleste også, at de godt kan se meningen med det.

Ungekriminalforsorgens reaktioner ved unddragelse af tilsyn eller manglende efterlevelse af afgørelse

- De ungetilsynsførende og de kommunale repræsentanter peger overordnet på fire årsager til, at børn og unge undtager sig tilsyn eller ikke efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse: 1) barnet/den unge skal vænne sig til at være i et forbedringsforløb, og særligt hvis der er mange foranstaltninger, kan det virke uoverskueligt at overholde alle forpligtelser i begyndelsen af forløbet, 2) barnet/den unge kan mangle motivation for at overholde forpligtelserne, f.eks. grundet misbrug, en generel indifferent holdning eller forældremyndighedsindehavernes modstand mod afgørelsen i nævnet, som smitter af på barnet/den unge, 3) unddragelse af tilsyn kan skyldes ressourcesvage forældre, som glemmer aftalerne om tilsyn, og 4) nogle børn/unge har vanskeligt ved at overholde forpligtelserne på grund af svært nedsat psykisk funktionsevne.

Myndighedssamarbejde om tilsynet med børn og unge

- Generelt er oplevelsen blandt både de ungetilsynsførende og de kommunale repræsentanter, at der overordnet set er et godt samarbejde og en god dialog mellem ungekriminalforsorgen og kommunerne om tilsynet med børn og unge.

- Målt over knap et år er det 12 pct. af de 15-17-årige, der er eller har været i tilsyn ved både ungekriminalforsorgen og Kriminalforsorgen i Frihed (dobbelt tilsyn). Ifølge nogle af de ungetilsynsførende er det ikke alle unge, der bemærker, at de er underlagt dobbelt tilsyn, fordi de primært deltager i samtaler med en repræsentant fra én myndighed – enten ungekriminalforsorgen eller Kriminalforsorgen i Frihed.

Genindbringelse af sager for Ungdomskriminalitetsnævnet

- De fleste børn og unge (71 pct. af i alt 2.230 børn/unge) har *ikke* fået deres sag genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet.
- I en periode på knap tre år har 29 pct. af 2.230 børn/unge fået genindbragt en sag for nævnet. 18 pct. af de 2.230 børn/unge har fået deres sag genindbragt for nævnet én gang, mens 11 pct. har fået deres sag genindbragt for nævnet to eller flere gange.
- Den hyppigste årsag til genindbringelse af en sag er, at barnet/den unge har unddraget sig tilsyn og/eller undladt at efterleve nævnets afgørelser. Af andre grunde til genindbringelse af en sag forekommer det også relativt hyppigt, at barnet/den unge er mistænkt eller dømt for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, samt at ungekriminalforsorgen og/eller kommunerne anmoder om ændring eller ophør af et forbedringsforløb.
- I en stor del af genindbringelsessagerne træffer Ungdomskriminalitetsnævnet afgørelse om at foretage ændringer af et igangværende forbedringsforløb. Dette er eksempelvis tilfældet i mere end halvdelen af de sager, der er genindbragt for nævnet, fordi barnet/den unge har unddraget sig tilsyn og/eller undladt at efterleve nævnets afgørelse.

Oplevelser af betydningen af forbedrings- og tilsynsforløb

- Størstedelen af de interviewede børn og unge fortæller, at de har været igennem en positiv, personlig udvikling efter afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet. De fleste af disse børn og unge tillægger forbedrings- og tilsynsforløbet en betydning herfor, mens enkelte har en opfattelse af, at den positive personlige udvikling skyldes faktorer, som ikke har noget med nævnets afgørelse at gøre.
- Fire ud af de fem interviewede forældremyndighedsindehavere fortæller i overensstemmelse hermed, at forbedrings- og tilsynsforløbet har haft en positiv betydning for familien og deres barns personlige udvikling. Afgørelsen har eksempelvis afhjulpet den afmagt, som forældremyndighedsindehaverne tidligere oplevede over for den antisociale adfærd, som deres barn havde udviklet.
- Blandt de interviewede ungetilsynsførende er der generelt en vurdering af, at de enkelte forbedrings- og tilsynsforløb har en positiv betydning for de fleste børns og unges adfærd og trivsel. Blandt de kommunale repræsentanter er erfaringerne mere blandede. De kommunale repræsentanter lægger generelt vægt på, at børnene/de unge er meget forskelligartede, og at udbyttet derfor kan variere.

Imødekommelsen af formålene med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet

- Resultaterne i devalueringen peger på, at de fire formål med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet, som knytter sig til den undersøgte fase, i vid udtrækning er opfyldt. Det drejer som om, at foranstaltningerne skal være individuelt tilpassede

barnets/den unges situation, at forældremyndighedsindehavernes ansvar skal styrkes, at myndighederne lever op til deres forpligtelser, og at der skal føres tilsyn med, at barnet/den unge efterlever nævnets afgørelse.

Indhold

1	Indledning	7
1.1	Evalueringens indhold og formål	8
2	Data og metode	10
2.1	Interviews	10
2.1.1	Interviews med ungetilsynsførende fra ungekriminalforsorgen	10
2.1.2	Interviews med kommunale repræsentanter	10
2.1.3	Interviews med børn og unge	11
2.2	Materiale fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat	12
2.3	Materiale fra ungekriminalforsorgen	13
3	Afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet	15
3.1	Antal afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet	15
3.2	Afgørelser om forbedringsforløb med anbringelse uden for hjemmet	16
3.3	Afgørelser om forbedringsforløb med foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 13	17
3.4	Forbedringsforløbenes varighed	19
3.5	Afgørelser om straksreaktioner	20
4	Udmøntning af afgørelser fra Ungdomskriminalitetsnævnet	22
4.1	Ungekriminalforsorgens tilsyn med kommunernes udmøntning af afgørelser	22
4.2	De professionelles erfaringer med udmøntningen af afgørelser	23
4.2.1	Rettidig udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser	23
5	Kommunernes personrettede tilsyn	25
6	Ungekriminalforsorgens tilsyn og kontrol med børn og unge	27
6.1	Ungekriminalforsorgens tilsyn med børn og unge	27
6.1.1	Afholdelse af tilsynssamtaler	27
6.1.2	Indholdet af tilsynssamtalerne	29
6.1.3	Børns og unges forståelse af afgørelsen og forpligtelserne	30
6.1.4	Hvem deltager i tilsynssamtalerne?	30
6.1.5	Børnenes/de unges og forældremyndighedsindehavernes oplevelser af tilsynssamtalerne	32
6.2	Tilsynssamtaler og fristoverholdelse	34
6.2.1	Fristoverholdelse ved indkaldelse til første tilsynssamtale	34
6.2.2	Fristoverholdelse ved første tilsynssamtale	35
6.2.3	Fristoverholdelse ved anden tilsynssamtale	36
6.3	Ungekriminalforsorgens kontrol med børn og unge	37

6.3.1	Børnenes/de unges og forældremyndighedsindehaveres oplevelser af kontrol	38
7	Ungekriminalforsorgens reaktioner ved unddragelse af tilsyn eller manglende efterlevelse af afgørelser	40
7.1	Antal tilfælde, hvor børn/unge har modtaget reaktioner fra ungekriminalforsorgen	41
7.2	Årsager til unddragelse af tilsyn og manglende efterlevelse af afgørelser	43
7.3	Børns og unges oplevelser af at få pålæg/indsættelser	45
7.4	Kommunernes tiltag i forbindelse med børns/unges unddragelse af tilsyn og manglende efterlevelse af afgørelser	46
8	Myndighedssamarbejde om tilsyn med børn og unge	48
8.1	Samarbejdet mellem ungekriminalforsorgen og kommunerne	48
8.2	Unge i dobbelt tilsyn ved ungekriminalforsorgen og Kriminalforsorgen i Frihed	49
9	Genindbringelse af sager for Ungdomskriminalitetsnævnet	52
9.1	Genindbringelser grundet unddragelse af tilsyn og/eller manglende efterlevelse af afgørelse	53
9.2	Genindbringelser grundet ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet	54
9.3	Genindbringelser ved anmodning om ændring eller ophør af et forbedringsforløb	55
9.4	Udfaldet af sager der genindbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet	56
9.5	Betydningen for børn og unge af at få en sag genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet	57
9.6	Ungekriminalforsorgens og kommunernes erfaringer med anmodning om ændring eller ophør af forbedringsforløb	58
9.7	Orientering om og genbehandling af anbringelsessager i Ungdomskriminalitetsnævnet	60
10	Oplevelser af betydningen af afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet	62
10.1	Børnenes/de unges oplevelser af betydningen af afgørelsen i nævnet og det forløb der følger heraf	62
10.2	Forældremyndighedsindehaveres oplevelser af betydningen af afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet	66
11	Om imødekommelsen af formålene med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet	68

I 2018 indgik den daværende regering (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance), Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti en ”[Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – alle handlinger har konsekvenser](#)” (herefter ungdomskriminalitetsreformen). Reformens formål er at styrke og nytænke indsatsen mod ungdomskriminalitet.

På baggrund af reformen trådte [lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet](#) (herefter ungdomskriminalitetsloven) i kraft den 1. januar 2019. Formålet med loven er at forebygge ungdomskriminalitet ved at etablere et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal fastlægge målrettede, individuelle, forebyggende indsatser for børn og unge i alderen 10-17 år, jf. ungdomskriminalitetslovens § 1. Ungdomskriminalitetsnævnet består af en dommer samt en repræsentant fra henholdsvis politiet og kommunen, der har til opgave at træffe afgørelser i sager vedrørende børn og unge i alderen 10-17 år, som er mistænkt¹ eller dømt for personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. Som en del af ungdomskriminalitetsreformen blev der endvidere oprettet en ungekriminalforsorg. Ungekriminalforsorgen skal føre tilsyn med, at barnet/den unge efterlever de afgørelser, der er truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet samt kontrollere, at kommunerne udmønter de foranstaltninger, som nævnet træffer afgørelse om.²

Det fremgår af reformaftalen, at der – når reformen er fuldt implementeret og har virket i en passende periode – skal igangsættes en evaluering, der mere overordnet evaluerer resultaterne af indsatsen over for de børn og unge, der har fået deres sag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, herunder i forhold til børnenes/de unges recidiv. På denne baggrund har Justitsministeriets Forskningskontor tilrettelagt et evalueringsprogram, der skal afdække forskellige faser af og aspekter ved Ungdomskriminalitetsnævnet.

Evalueringsprogrammet af Ungdomskriminalitetsnævnet omfatter seks devalueringer, der fokuserer på 1) screening og henvisning af børn og unge til nævnet, 2) ungefaglige undersø-

¹ Begrebet ”mistænkt” anvendes for børn og unge under den kriminelle lavalder i den situation, hvor politiet på baggrund af en efterforskning anser det for tilstrækkeligt bevist, at den rette gerningsmand er fundet. Begrebet ”mistænkt” er anvendt, da børn og unge under 15 år i sagens natur ikke kan sigtes eller tiltales, da de er under den kriminelle lavalder. Begrebet ”mistænkt” er således ikke anvendt i den forstand, som det f.eks. anvendes i retsplejeloven.

² Ungekriminalforsorgen og dennes opgaver er beskrevet i ungdomskriminalitetslovens §§ 48-52, [bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn med barnets eller den unges efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse](#) (herefter: bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens tilsyn) samt i [bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens reaktioner ved overtrædelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse](#) (herefter: bekendtgørelse om ungekriminalforsorgens reaktioner).

gelser og indstillinger, 3) nævnsmødet, 4) udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager for nævnet, 5) effektmåling vedrørende blandt andet børnenes/de unges recidiv til ny kriminalitet og 6) en opfølgning på reformens økonomiske konsekvenser.³

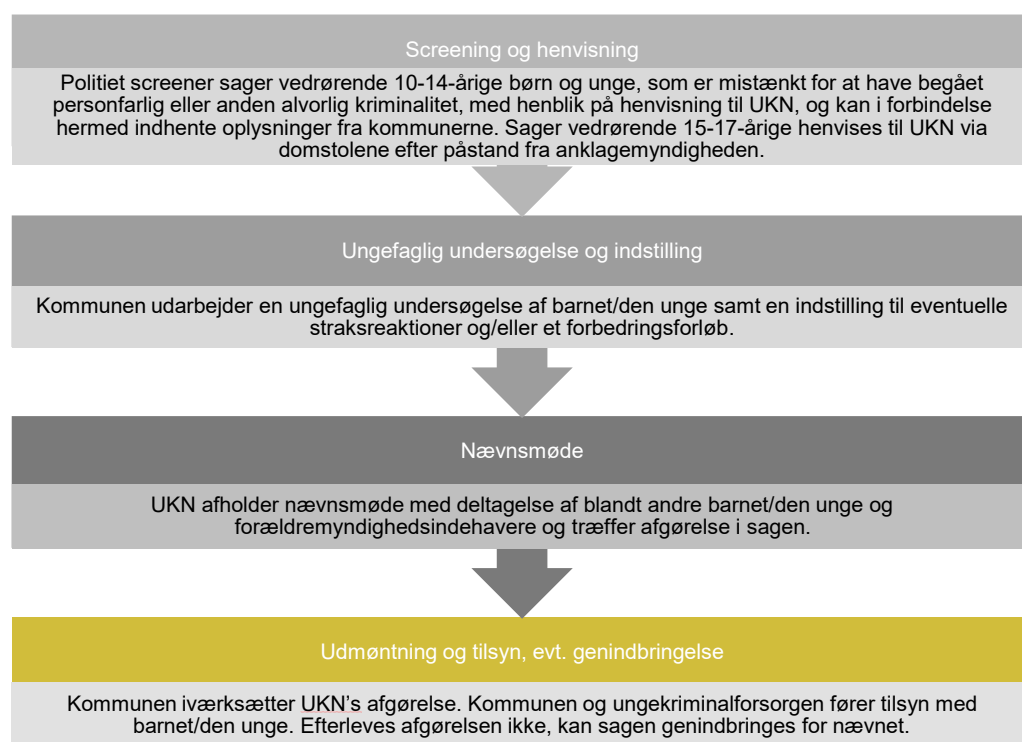
Denne rapport vedrører devaluering 4 om udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager for Ungdomskriminalitetsnævnet. De to devalueringer om henholdsvis screening og henvisning samt ungefaglige undersøgelser og indstillinger er offentliggjorte i december 2021, og devalueringen om nævnsmødet er offentliggjort i maj 2021.⁴ De øvrige devalueringer forventes at blive udarbejdet løbende frem til og med 2023.

Formålet med det samlede evalueringsprogram er at belyse centrale aktørers erfaringer med Ungdomskriminalitetsnævnet samt at vurdere, i hvilken udstrækning praksis i relation til nævnet imødekommer de formål, som var baggrund for etableringen af nævnet.

1.1

Evalueringsens indhold og formål

Nedenstående figur viser i forenklet form sagsforløbet for børn og unge, hvis sag behandles i Ungdomskriminalitetsnævnet (forkortes UKN i figuren). Den devaluering, som rapporten omhandler, har som nævnt fokus på den fase i forløbet, der omhandler udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager for nævnet.

³ Sidstnævnte devaluering skal blandt andet følge op på udviklingen i antallet af sager, der behandles i Ungdomskriminalitetsnævnet.

⁴ Se devalueringerne på [Justitsministeriets hjemmeside](#) under *Forskning*.

Et af formålene med devalueringen er at belyse praksis og processer i forbindelse med udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager for Ungdomskriminalitetsnævnet samt erfaringer forbundet hermed blandt ungetilsynsførende i ungekriminalforsorgen og kommunalt ansatte. Et andet formål er at belyse børns og unges oplevelser og erfaringer i forbindelse med at efterleve nævnets afgørelser og med at være under tilsyn ved ungekriminalforsorgen. Derudover adresseres det løbende i rapporten, hvorvidt praksis i forbindelse med udmøntningen af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager for nævnet imødekommer formål, som var baggrund for etableringen af nævnet. Denne devaluering fokuserer især på de formål, der vedrører, at foranstaltningerne skal være individuelt tilpasset barnet/den unges situation, at forældremyndighedsindehaveres ansvar skal styrkes, at der skal føres tilsyn med, at barnet/den unge efterlever afgørelsen, og at myndighederne lever op til deres forpligtelser. I denne devaluering er der desuden – ligesom i de tidligere devalueringer – fokus på børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne, som efter en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævne kommer i tilsyn ved ungekriminalforsorgen.

Til brug for devalueringen er der afholdt interviews med ungetilsynsførende, kommunalt ansatte, børn og unge, der har fået deres sag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, samt i nogle tilfælde forældremyndighedsindehavere eller en støttekontaktperson. Der er herudover indhentet oplysninger fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat og ungekriminalforsorgen om sager, der er behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet. Disse oplysninger vil blive nærmere beskrevet i de følgende afsnit om undersøgelsens data og metode.

2.1

Interviews

2.1.1

Interviews med ungetilsynsførende fra ungekriminalforsorgen

Justitsministeriets Forskningskontor har afholdt ét interview med en eller flere ungetilsynsførende fra hver af de fem lokalerheder i ungekriminalforsorgen: Kolding, København, Næstved, Aalborg og Aarhus. Samlet set har i alt syv ungetilsynsførende deltaget i de fem interviews.

Forud for interviewene er der rettet henvendelse til Direktoratet for Kriminalforsorgen med henblik på at få kontakt til de ungetilsynsførende med mest erfaring med tilsynsarbejdet efter en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet. På interviewtidspunktet havde de interviewede ungetilsynsførende været ansat som ungetilsynsførende i halvandet til to et halvt år, og de havde hver især erfaring fra tilsyn i 30-100 sager. Seks ud af de syv interviewede ungetilsynsførende er uddannede socialrådgivere, mens den sidste er uddannet kontorfunktionær.

Interviewene blev afholdt i oktober 2021. Et af interviewene blev afholdt fysisk, mens de resterende fire blev afholdt via Skype. Interviewene varede fra en time til en time og tre kvarter. Alle interviewene blev optaget med diktafon og efterfølgende transskriberet og kodet i analyseprogrammet Nvivo.

2.1.2

Interviews med kommunale repræsentanter

Forskningskontoret har også afholdt interviews med i alt 17 kommunale repræsentanter fra 10 forskellige kommuner. I udvælgelsen af kommuner er der lagt vægt på kommunernes erfaring med behandling af sager fra Ungdomskriminalitetsnævnet og på geografi. København, Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg, som er de fem kommuner, der har behandlet flest sager fra ungdomskriminalitetsnævnet, er alle repræsenteret i interviewmaterialet. I udvælgelsen af de resterende fem kommuner er der lagt vægt på en spredning i forhold til erfaringsgrundlaget samt på en geografisk spredning. I det samlede interviewmateriale er der således repræsenteret to kommuner fra hver af de fem lokalerheder i ungekriminalforsorgen, hvoraf nogle kommuner har behandlet mange sager i Ungdomskriminalitetsnævnet, og andre har behandlet få.

Forud for interviewene er der taget kontakt til relevante chefer i de udvalgte kommuner. Cheferne har herefter udpeget medarbejdere, der har erfaring med udmøntning af afgørelser truffet i Ungdomskriminalitetsnævnet og med det personrettede tilsyn med børnene/de unge. Hovedparten af de interviewede repræsentanter fra kommunerne er ansat som socialrådgivere i

børne- og ungeafdelinger, mens enkelte er ansat som ledere eller jurister. Da der som nævnt er stor forskel på antallet af sager i kommunerne, er der også stor forskel på de enkelte interviewpersoners erfaring med udmøntning af afgørelser fra nævnet og med det personrettede tilsyn med børn og unge. Cirka halvdelen af de interviewede har erfaringer fra færre end ti sager, hvor der i Ungdomskriminalitetsnævnet er truffet afgørelse om et forbedringsforløb og/eller en straksreaktion, mens hovedparten af de resterende har erfaring fra 12-20 sager og enkelte har erfaring fra mere end 200 sager.

Interviewene med de kommunale repræsentanter blev afholdt i november 2021. Tre interviews er afholdt fysisk, mens de resterende syv er afholdt via Skype eller Microsoft Teams. Interviewene varede fra 40 minutter til halvanden time. Alle interviewene blev optaget med diktafon og efterfølgende transskriberet og kodet i analyseprogrammet Nvivo.

2.1.3

Interviews med børn og unge

Foruden interviewene med ungetilsynsførende og kommunale repræsentanter har Forskningskontoret afholdt interviews med 18 børn og unge, der på interviewtidspunktet var eller havde været i et forbedringsforløb efter en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet. Den første kontakt til børnene/de unge gik via de ungetilsynsførende i ungekriminalforsorgen, der var behjælpelige med at udlevere et orienteringsbrev til børn og unge i tilsyn ved ungekriminalforsorgen om muligheden for at deltage i et interview om deres erfaringer. Det fremgår af orienteringsbrevet, at det er frivilligt at deltage i interviewet, at barnet/den unge kan vælge, hvor og hvornår interviewet skal finde sted og at forældre, en støttekontaktperson eller andre personer kan deltage i interviewet sammen med barnet/den unge, hvis barnet/den unge ønsker det.

11 ud af 18 interviews er afholdt i mødelokaler ved de lokale enheder i ungekriminalforsorgen i forbindelse med, at barnet/den unge skulle til en tilsynssamtale. Fire interviews er afholdt i barnets/den unges hjem, to interviews er afholdt på barnets/den unges anbringelsessted, og et interview er afholdt telefonisk efter barnets/den unges eget ønske.

I ni tilfælde har barnet/den unge deltaget i interviewet med sin støttekontaktperson eller en pædagog fra barnets/den unges anbringelsessted, i seks tilfælde har barnet/den unge deltaget i interviewet alene, og i fire tilfælde har en eller begge forældremyndighedsindehavere deltaget. I alt fem forældremyndighedsindehavere har deltaget i interviewene. Foruden disse personer har der alene været en interviewer fra Justitsministeriets Forskningskontor til stede under interviewene. Ved afholdelse af interviewene har der først og fremmest været fokus på at få indsigt i barnets/den unges erfaringer og oplevelser i forhold til at skulle efterleve nævnets afgørelser og være i tilsyn ved ungekriminalforsorgen. I de tilfælde, hvor forældremyndighedsindehaverne har deltaget i interviewet sammen med barnet/den unge, er vedkommende efterfølgende blevet spurgt til sine oplevelser. Støttekontaktpersoner/pædagoger, der har deltaget i interviewet, er spurgt, om de har supplerende eller uddybende betragtninger til det, som barnet/den unge har sagt.

Alle børn/unge har forud for interviewet underskrevet en samtykkeerklæring om deres deltagelse i interviewet og Forskningskontorets behandling og anvendelse af oplysninger fra interviewet. Forældremyndighedsindehaverne til de børn og unge, der er yngre end 15 år, har ligeledes un-

derskrevet samtykkeerklæringen eller givet mundtligt samtykke pr. telefon. Udsagn fra forældremyndighedsindehaverne under telefonsamtalen er også – efter samtykke – indeholdt i interviewmaterialet.

Interviewene blev afholdt i perioden december 2021 til februar 2022 og varede fra et kvarter til en time. Alle interviewene blev optaget med diktafon og efterfølgende transskriberet og kodet i analyseprogrammet Nvivo.

Nedenfor er oplistet en række karakteristika ved de børn og unge, der har deltaget i interviewene, samt karakteristika ved deres forbedringsforløb:

Karakteristika ved de 18 børn og unge, der er interviewet om deres erfaringer og vurderinger

- Den yngste 14 år, den ældste 17 år
- 12 drenge, 6 piger
- Tilknyttet fire forskellige lokalerheder i ungekriminalforsorgen
- Cirka halvdelen af interviewpersonerne modtog foranstaltninger via lov om social service inden afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet.
- Forbedringsforløbene er forskelligartede både med hensyn til antallet og typer af foranstaltninger: anbringelse uden for hjemmet, støttekontaktperson, familiebehandling, misbrugsbehandling, praktik/fritidsjob, passe skoletilbud og faste hjemkomsttidspunkter.
- Mht. den tidsmæssige udstrækning havde halvdelen af interviewpersonerne på interviewtidspunktet været i et forbedringsforløb i mere end et år. Den resterende halvdel havde været i et forbedringsforløb i 5-11 måneder, med undtagelse af en enkelt der havde været i et forbedringsforløb i to måneder.
- Tre af de interviewede børn og unge havde for nyligt afsluttet deres forbedringsforløb, men de øvrige fortsat havde et igangværende forløb.

Det er væsentligt at bemærke, at mindst 100 børn/unge er blevet spurgt af de ungetilsynsførende, om de vil deltage i et interview, men har takket nej. Årsagerne hertil er ifølge de ungetilsynsførende blandt andet, at børnene/de unge ikke har haft overskud til at lade sig interviewe. I den forbindelse skal det bemærkes, at de børn/unge, der har deltaget i interviewene, kan adskille sig fra de børn/unge, der har takket nej til at deltage. Nogle af de ungetilsynsførende beskriver, at det særligt er børn og unge med gode relationer til de ungetilsynsførende, som har indvilget i at deltage i interviewet. De interviewede børn og unge kan dermed ikke betragtes som et repræsentativt udsnit af samtlige børn og unge, der er eller har været i et forbedringsforløb efter en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet. Deres udsagn skal derfor ses som forskellige eksempler på, hvordan det kan opleves at skulle efterleve en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet og være under tilsyn af ungekriminalforsorgen.

2.2

Materiale fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

Justitsministeriets Forskningskontor har til brug for undersøgelsen indhentet et dataudtræk fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat, som er baseret på oplysninger fra sekretariatets

journaliserings- og sagsstyringssystem.⁵ Dataudtrækket angår alle sager, som er behandlet af Ungdomskriminalitetsnævnet i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021.⁶ I dataudtrækket er der oplysninger om blandt andet den afgørelse, der er truffet af nævnet, samt om årsagen til, at en sag er genindbragt.

Det bemærkes, at dataudtrækket omfatter den periode i 2020, hvor Danmark var nedlukket på grund af Covid-19 pandemien. Fra den 12. marts 2020 til den 30. april 2020 blev der således kun i meget begrænset omfang afviklet nævnsmøder. Fra den 11. maj 2020 kunne nævnet igen afvikle fysiske nævnsmøder ved retterne i fuldt omfang, men nævnets drift har også herefter været påvirket af situationen vedrørende COVID-19.

2.3

Materiale fra ungekriminalforsorgen

Foruden datamaterialet fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat har Forskningskontoret indhentet en række opgørelser fra ungekriminalforsorgen. De fleste af opgørelserne er baseret på oplysninger i ungekriminalforsorgens journaliserings- og sagsstyringssystem.⁷ De opgørelser, der vedrører fristoverholdelse, angår perioden 1. januar 2019 til 30. september 2021. De resterende opgørelser angår perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 eller perioden 1. december 2020 til 31. oktober 2021.⁸ Opgørelserne fra ungekriminalforsorgen angår blandt andet forbedringsforløbenes varighed, ungekriminalforsorgens anmodninger om ændringer eller ophør af foranstaltninger og udfaldet af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser i sager, der genindbringes for nævnet. En enkelt opgørelse er baseret på oplysninger i de afslutningsevalueringer, som de ungetilsynsførende laver sammen med børnene/de unge ved afslutningen af et tilsynsforløb i Ungekriminalforsorgen. Opgørelsen omhandler, hvilke personer der primært har ledsaget børnene/de unge ved tilsynssamtalerne i løbet af forbedringsforløbet, og den angår perioden 1. februar 2020 – hvor evalueringsskemaerne blev implementeret – til 29. november 2021.

⁵ Dataudtrækket fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat er baseret på oplysninger fra journaliserings- og sagsstyringssystemet Workzone, som ikke er et egentligt statistiksystem, hvorfor oplysningerne er behæftet med usikkerhed. Registreringerne i systemet er endvidere dynamiske, således at der kan ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtræk af oplysningerne, idet der eksempelvis kan forekomme efterregistreringer. Dataudtrækket er foretaget i december 2021.

⁶ Det bemærkes, at der er i undersøgelsesperioden er implementeret en række ændringer i journaliserings- og sagsstyringssystemet, således at nogle oplysninger vedrørende sager behandlet i 2020 og 2021 er registreret anderledes end for sager behandlet i 2019.

⁷ Opgørelserne fra ungekriminalforsorgen er baseret på oplysninger fra journaliserings- og sagsstyringssystemet Workzone, som ikke er et egentligt statistiksystem, hvorfor oplysningerne er behæftet med usikkerhed. Registreringerne i systemet er endvidere dynamiske, således at der kan ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtræk af oplysningerne, idet der eksempelvis kan forekomme efterregistreringer frem til, at en sag afsluttes hos Ungekriminalforsorgen. Opgørelserne er udarbejdet løbende i december 2021 og januar 2022.

⁸ Opgørelserne – ud over dem, der vedrører fristoverholdelse – angår to forskellige perioder, da ungekriminalforsorgen ændrede registreringspraksis og implementerede nye registreringsmuligheder d. 1. december 2020. Nogle oplysninger er således ikke systematisk registreret før dette tidspunkt.

Forskningskontoret har desuden modtaget andet skriftligt materiale fra ungekriminalforsorgen, herunder præsentationen fra det børne- og ungekursus, som nye ungetilsynsførende gennemgår, det materiale, som de ungetilsynsførende anvender i forbindelse med tilsynssamtaler,⁹ en beskrivelse af procedurer ved afholdelse af tilsynssamtaler, når den unge er under tilsyn af både ungekriminalforsorgen og Kriminalforsorgen i Friheden m.v.

⁹ Dette materiale omfatter en 'tilsynssamtalemappe', som indeholder beskrivelser af de redskaber, strukturer og øvelser, som anvendes i ungekriminalforsorgens tilsynssamtaler, og en skabelon til et tilsynssamtalereferat.

Afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet

Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe afgørelse om et forbedringsforløb og/eller en straksreaktion til børn og unge i alderen 10-17 år. Et forbedringsforløb omfatter en eller flere foranstaltninger, herunder blandt andet anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet. Forbedringsforløbet fastsættes i form af en handleplan med en varighed på op til to år.¹⁰ Reglerne for afgørelserne er indeholdt i §§ 12-18 i ungdomskriminalitetsloven.

I dette kapitel belyses antallet af de forskellige typer af afgørelser, som er truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021, indholdet af afgørelserne samt varigheden af de forbedringsforløb, der er truffet afgørelse om.¹¹

3.1

Antal afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet

Fra 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 traf Ungdomskriminalitetsnævnet afgørelse i 2.353 hovedsager.¹² I 50 af disse hovedsager har nævnet truffet afgørelse om at afvise sagen. Ungdomskriminalitetsnævnet kan afvise en sag, hvis nævnet vurderer, at betingelserne for henvisning ikke er opfyldt, jf. ungdomskriminalitetslovens § 42. Det følgende afsnit angår de resterende 2.303 sager, som vedrører i alt 2.230 børn og unge.¹³

Tabel 1 viser, hvordan afgørelserne i Ungdomskriminalitetsnævnet fordeler sig på forskellige afgørelsestyper, herunder om afgørelserne indeholder et forbedringsforløb, en straksreaktion, et forbedringsforløb og en straksreaktion eller afgørelser om hverken at iværksætte et forbedringsforløb eller en straksreaktion.

¹⁰ For børn og unge i alderen 10-14 år kan forbedringsforløbet i helt særlige tilfælde vare op til fire år.

¹¹ Lignende opgørelser er foretaget for en kortere tidsperiode i devalueringen [Nævnsrådet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#).

¹² Hovedsager omfatter ikke sager, der genindbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet. Der henvises til kapitel 9 i rapporten for oplysninger om genindbringelsessager.

¹³ Det bemærkes, at 72 af de 2.230 børn og unge har fået en sag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet to eller tre gange (sidstnævnte i et enkelt tilfælde) i undersøgelsesperioden, uden at sagerne karakteriseres som genindbringelsessager, fordi børnene/de unge ikke har været underlagt et forbedringsforløb på tidspunktet for den eller de senere henvisninger til nævnet.

Det fremgår af tabellen, at langt de fleste afgørelser angår et forbedringsforløb. Et forbedringsforløb kan indeholde anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet, jf. ungdomskriminalitetslovens §§ 14-18, og/eller øvrige foranstaltninger, jf. ungdomskriminalitetslovens § 13. Det fremgår også, at der i 30 pct. af sagerne er truffet afgørelse om hverken at iværksætte et forbedringsforløb eller en straksreaktion. Der henvises til afsnit 8.2.4 i rapporten [Nævns-mødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#) for yderligere oplysninger om disse sager/afgørelser.

Tabel 1

Antal afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet fordelt efter afgørelsestype, 1. januar 2019 til 31. oktober 2021.

Afgørelsestype	Antal sager	Andel
Forbedringsforløb	1.582	69 %
Straksreaktion	11	0,5 %
Forbedringsforløb og straksreaktion	26	1 %
Hverken forbedringsforløb eller straksreaktion	684	30 %
I alt	2.303	100 %

Kilde: Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

3.2

Afgørelser om forbedringsforløb med anbringelse uden for hjemmet

Som tidligere beskrevet kan Ungdomskriminalitetsnævnet som led i et forbedringsforløb træffe afgørelse om, at barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet, jf. ungdomskriminalitetslovens §§ 14-18. I 516 af 1.608 sager, hvori der er truffet afgørelse om et forbedringsforløb eller et forbedringsforløb og en straksreaktion i perioden 1 januar 2019 til 31. oktober 2021, omfatter forbedringsforløbet anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet. Dette svarer til 32 pct. af sagerne, hvori der er truffet afgørelse om et forbedringsforløb, og 22 pct. af de i alt 2.303 sager. I langt størstedelen (80 pct.) af sagerne med afgørelse om anbringelse uden for hjemmet var barnet/den unge i forvejen anbragt uden for hjemmet.

Der kan ske anbringelse uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og en ung, der er fyldt 15 år, når der er begrundet formodning om, at barnets eller den unges problemer ikke kan løses under barnets/den unges fortsatte ophold i hjemmet, og der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af en række nærmere angivne kriterier, jf. ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 2. I 190 (37 pct.) af de 516 sager med afgørelse om anbringelse uden for hjemmet er anbringelsen sket uden samtykke fra forældremyndighedshaverne/den unge. Der henvises til afsnit 8.4.2. i rapporten [Nævns-mødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#) for yderligere oplysninger om sådanne sager/afgørelser.

I 40 pct. af sagerne med en afgørelse om anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet er der alene truffet afgørelse om anbringelse, mens der i de resterende sager også er truffet afgørelse om øvrige foranstaltninger, jf. ungdomskriminalitetslovens §§ 12-13. Disse sager og foranstaltninger er nærmere beskrevet i afsnit 3.3 og 3.5.

Tabel 2 viser, hvordan afgørelserne om anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet fordeler sig på forskellige anbringelsestyper. Det fremgår af tabellen, at godt fire ud af fem sager angår åben anbringelse efter ungdomskriminalitetsloven § 14.

Tabel 2

Antal afgørelser om anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet fordelt efter anbringelsestype, 1. januar 2019 til 31. oktober 2021.

Anbringelsestype	Antal sager	Andel
Åben anbringelse (§ 14)	427	83 %
Delvist lukket institution (§ 15)	32	6 %
Sikret døgninstitution (§ 16)	55	11 %
Særligt sikret afdeling (§ 17)	2	0,4 %
I alt	516	100 %

Kilde: Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

3.3

Afgørelser om forbedringsforløb med foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 13

Dette afsnit omhandler alle de øvrige foranstaltninger end anbringelse uden for hjemmet, som det er muligt at fastsætte i et forbedringsforløb. Ungdomskriminalitetsnævnet kan som nævnt fastsætte et forbedringsforløb i form af en handleplan med en varighed på op til to år, jf. ungdomskriminalitetslovens § 13.¹⁴ Handleplanen skal angive en eller flere konkrete foranstaltninger, som vurderes egnede for barnet/den unge i forhold til dennes problemer og behov.

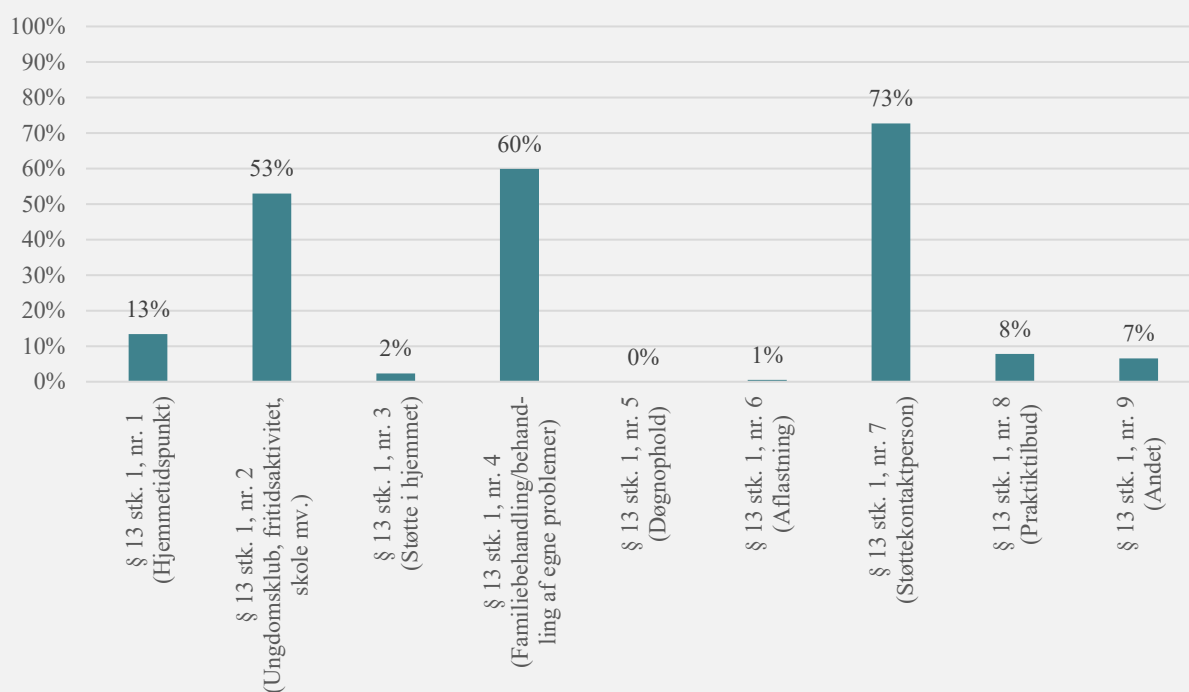
I 1.399 af de 1.608 sager, hvori der er truffet afgørelse om et forbedringsforløb, er der truffet afgørelse om foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 13. Figur 1 viser, hvor stor en andel af disse sager med afgørelse om et forbedringsforløb, der omfatter de forskellige foranstaltningstyper i ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 1-9. Figuren summerer ikke til 100 pct., da et forbedringsforløb kan indeholde flere foranstaltningstyper.

¹⁴ For børn og unge i alderen 10-14 år kan handleplanen i helt særlige tilfælde vare op til fire år.

I 73 pct. af sagerne i figur 1 er der truffet afgørelse om en støttekontaktperson. I 60 pct. af sagerne er der truffet afgørelse om familiebehandling eller behandling af barnets/den unges problemer, f.eks. psykologbehandling eller misbrugsbehandling, mens der i godt halvdelen af sagerne – 53 pct. – er truffet afgørelse om at tage ophold i en ungdomsklub, deltage i fritidsaktiviteter, uddannelse eller lignende.

Figur 1.

Andel sager, hvor der er truffet afgørelse om et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 1-9, fordelt efter foranstaltningstype, 1. januar 2019 til 31. oktober 2021.

N = 1.399

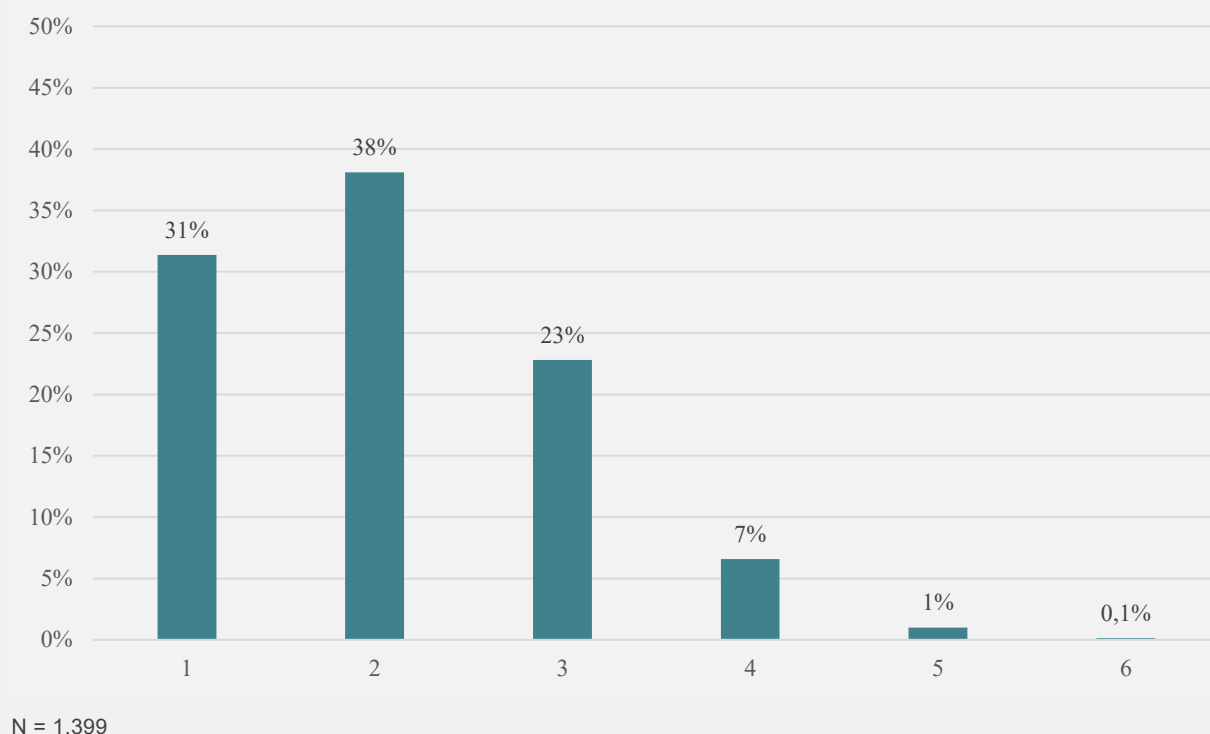
Kilde: Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

Barnet eller den unge kan som nævnt modtage en afgørelse om et forbedringsforløb, som indeholder mere end en foranstaltningstype. Figur 2 viser sagerne, hvori Ungdomskriminalitetsnævnet har truffet afgørelse om et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 1-9, fordelt efter antallet af *bestemmelser*, der er truffet afgørelse om. Det forekommer hyppigst, at afgørelserne indeholder foranstaltninger inden for 1-3 bestemmelser, men der er også eksempler på afgørelser med foranstaltninger inden for op til seks bestemmelser. Det bemærkes i den forbindelse, at en afgørelse kan omfatte flere foranstaltninger inden for samme bestemmelse, hvor ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 4, f.eks. kan

indeholde både familiebehandling og behandling af barnets/den unges problemer. Antallet af bestemmelser er derfor ikke nødvendigvis lig antallet af foranstaltninger i afgørelserne.¹⁵

Figur 2.

Andel sager, hvor der er truffet afgørelse efter ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 1-9, fordelt efter antallet af bestemmelser, der er truffet afgørelse om, 1. januar 2019 til 31. oktober 2021.

Kilde: Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

3.4

Forbedringsforløbenes varighed

Ungdomskriminalitetsnævnet kan fastsætte et forbedringsforløb med en varighed på op til to år. For børn og unge i alderen 10-14 år kan forbedringsforløbet i helt særlige tilfælde have en varighed på op til fire år, jf. ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, 1. pkt. og 2. pkt.

¹⁵ Grundet ændrede registreringsmuligheder i Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariats journaliserings- og sagsstyringssystem har det ikke været muligt at opgøre antallet af foranstaltninger i forbedringsforløb i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021. For en opgørelse af antallet af foranstaltninger i forbedringsforløb i perioden 1. januar 2019 til 31. august 2020 henvises til afsnit 8.2.2. rapporten [Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#).

Forbedringsforløbenes varighed er opgjort af ungekriminalforsorgen i tabel 3. Opgørelsen omfatter alle afsluttede sager med et forbedringsforløb i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021.¹⁶ Forbedringsforløbenes varighed er udregnet som forskellen mellem datoen for Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse og den afslutningsdato, som er registreret af ungekriminalforsorgen. Det fremgår af tabel 3, at mere end halvdelen af de afsluttede forbedringsforløb har været 6-12 måneder, og at godt en fjerdedel har været 13-24 måneder. En mindre andel – 3 pct. – af forbedringsforløbene har været mere end 24 måneder, mens de resterende 16 pct. har været mindre end 6 måneder.

Tabel 3

Antal afsluttede forbedringsforløb fordelt efter forløbenes varighed, 1. januar 2019 til 31. oktober 2021.

Forløbenes varighed	Antal sager	Andel
Mindre end 6 måneder	120	16 %
6-12 måneder	420	55 %
13-24 måneder	196	26 %
Mere end 24 måneder	22	3 %
I alt	758	100 %

Kilde: Ungekriminalforsorgen

3.5

Afgørelser om straksreaktioner

Det sker forholdsvist sjældent, at Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse om en straksreaktion efter ungdomskriminalitetslovens § 12. Samlet set er der i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 truffet afgørelse om straksreaktioner i 37 sager (2 pct. af de i alt 2.303 sager), jf. tabel 1. I 11 af disse sager er der alene truffet afgørelse om en straksreaktion, mens der i de øvrige 26 sager foruden en straksreaktion er truffet afgørelse om et forbedringsforløb. Alle de børn/unge, der har fået en afgørelse med en straksreaktion, er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet på baggrund af personfarlig kriminalitet. De 37 straksreaktioner vedrører i alle tilfælde, at barnet/den unge skal deltage i konfliktmægling eller i et møde

¹⁶ Opgørelsen omfatter også sager, hvor der foruden et forbedringsforløb indgår en straksreaktion, og tager højde for eventuelle ændringer, der er foretaget i forbedringsforløbet i forbindelse med en sags eventuelle genindbringelse for Ungdomskriminalitetsnævnet.

med en konfliktrådsmedler/en konfliktmedler med henblik på at undersøge muligheden for at etablere konfliktmægling.¹⁷

¹⁷ Det fremgår af afsnit 7.2 i rapporten [*Ungefaglige undersøgelser og indstillinger. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet*](#), at nogle kommunale repræsentanter beskriver, at der allerede på tidspunktet for kommunens udarbejdelse af deres indstilling var etableret konfliktmægling gennem skole eller politi, eller at det allerede på det tidspunkt var afklaret, at offeret ikke ønskede at indgå i konfliktmægling.

Udmøntning af afgørelser fra Ungdomskriminalitetsnævnet

Det er kommunerne, der har ansvaret for udmøntningen af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser, jf. ungdomskriminalitetsloven § 53. Det fremgår herudover af bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, at kommunerne skal igangsætte udmøntningen af afgørelserne, så snart afgørelserne foreligger (se [Forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet](#)).

4.1

Ungekriminalforsorgens tilsyn med kommunernes udmøntning af afgørelser

Som tidligere nævnt er et af formålene med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet, at der skal føres tilsyn med, at myndighederne lever op til deres forpligtelser. Med henblik på at sikre at udmøntningen af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser igangsættes med den fornødne hurtighed, er der i ungdomskriminalitetslovens § 51 fastsat regler om, at ungekriminalforsorgen kan foretage en indberetning til Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis en kommune ikke udmønter en afgørelse hurtigt nok. Ungdomskriminalitetsnævnet kan på baggrund af en sådan indberetning fra ungekriminalforsorgen pålægge kommunen at udmønte afgørelsen inden for en given frist. Tilsvarende kan Ankestyrelsen orientere Ungdomskriminalitetsnævnet om, at en kommune i en konkret sag ikke foretager de fornødne sagsskridt, hvorefter nævnet kan pålægge kommunen at udmønte afgørelsen inden for en nærmere angivet tidsfrist, jf. ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 5.

I nogle – men ikke i alle – tilfælde er der i Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse fastsat en dato for udmøntningen af konkrete foranstaltninger. Det betyder, at tilsynet i praksis foregår ved, at ungekriminalforsorgen sender en indskærpelse til kommunen i tilfælde, hvor udmøntningen af afgørelsen ikke er igangsat inden for tre uger efter den af nævnet fastsatte dato eller tre uger efter afgørelsesdatoen i sager uden en fastsat dato. I indskærpelsen fastsætter ungekriminalforsorgen som udgangspunkt en frist på 14 dage for igangsættelse af udmøntningen af afgørelsen. Hvis ikke denne frist overholdes, indberetter ungekriminalforsorgen kommunen til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det sker dog relativt sjældent, at ungekriminalforsorgen foretager indskærpelser over for kommunerne og indberetninger til Ungdomskriminalitetsnævnet om kommunerne. Ungekriminalforsorgen har oplyst, at de i perioden 1. december 2020 til 31. oktober 2021 har foretaget 16 indskærpelser over for kommunerne samt to indberetninger til Ungdomskriminalitetsnævnet på grund af kommunernes manglende udmøntning af nævnets afgørelser om et forbedringsforløb og/eller en straksreaktion. I perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 har Ungdomskriminalitetsnævnet modtaget 11 underretninger fra Ankestyrelsen, der primært vedrører et behov for supplerende tiltag til nævnets afgørelse, jf. kapitel 5.

Ungdomskriminalitetsnævnet kan på baggrund af en indberetning fra ungekriminalforsorgen henstille til, at kommunen om nødvendigt gennemfører udmøntningen af afgørelsen ved politiets bistand, jf. ungdomskriminalitetsloven § 51, stk. 2. Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat har ikke kendskab til sager, hvor dette har fundet sted.

4.2

De professionelles erfaringer med udmøntningen af afgørelser

4.2.1

Rettidig udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser

I interviewene med de kommunale repræsentanter er interviewpersonerne blandt andet blevet spurgt til udmøntningen af afgørelser i et forbedringsforløb. Interviewpersonerne er generelt af den opfattelse, at det i de fleste sager er uproblematisk at udmønte afgørelsen rettidigt. Flere af de interviewede peger på, at Ungdomskriminalitetsnævnet ofte træffer en afgørelse, der følger kommunens indstilling, og at kommunerne derfor i en stor del af sagerne er forberedte på de praktiske omstændigheder som følger med udmøntningen af afgørelsen.¹⁸ Nogle af de kommunale repræsentanter nævner i den forbindelse, at der i en del sager er tale om, at barnet/den unge forud for nævnsmødet modtager foranstaltninger efter lov om social service, og at disse foranstaltninger videreføres med afgørelsen efter bestemmelserne i ungdomskriminalitetsloven.¹⁹ I nogle tilfælde har kommunerne iværksat foranstaltningerne efter lov om social service allerede forud for henvisningen til Ungdomskriminalitetsnævnet. I andre tilfælde har kommunerne iværksat foranstaltningerne forud for nævnsmødet.

Ventetid på socialfaglige tilbud er noget af det, der ifølge de kommunale repræsentanter kan vanskeliggøre rettidig udmøntning af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser. Nogle af interviewpersonerne nævner eksempelvis, at der kan være ventetid på støttekontaktpersoner og familiebehandlere i kommunerne, og at det derfor kan være nødvendigt at finde eksterne samarbejdspartnere for at overholde tidsfristerne. Enkelte interviewpersoner nævner også, at det kan være mere vanskeligt at udmønte afgørelsen rettidigt, hvis kommunen ikke har det tilbud, der er truffet afgørelse om. En af de kommunale repræsentanter giver følgende eksempel:

Der er nogle tiltag, som man ikke har i kommunen, men som der kan være behov for, og som vi kan sætte i gang, fordi Ungdomskriminalitetsnævnet har besluttet det. Vi har ikke anger management i kommunen, så vi blev nødt til at gå ud og købe det et andet sted. Det tog bare lige lidt tid at finde et sted.

Et yderligere eksempel på vanskeligheder ved at udmønte afgørelsen rettidigt vedrører afgørelser om anbringelse af barnet/den unge på en delvist lukket, sikret eller særlig sikret institution eller afdeling, jf. ungdomskriminalitetslovens §§ 15-17, idet der ikke altid er ledige pladser. Sidstnævnte problemstilling nævnes både af kommunale repræsentanter og ungetilsynsførende og kan betyde, at der midlertidigt iværksættes alternative foranstaltninger.

¹⁸ Se evt. også afsnit 8.3 i rapporten [Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#), der indeholder oplysninger fra en manuel gennemgang af 100 sager, som er blevet behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet. Her fremgår, at kommunernes indstillinger i vidt omfang følges ved afgørelser i nævnet.

¹⁹ Det fremgår af kapitel 8 i rapporten [Ungefaglige undersøgelser og indstillinger. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#), at en stor del af de børn og unge, der har fået deres sag behandlet i ungdomskriminalitetsnævnet, modtog foranstaltninger efter lov om social service forud for henvisning til nævnet, og at der i størstedelen af disse sager videreføres mindst en foranstaltning i et forbedringsforløb efter nævnets afgørelse.

Nogle af interviewpersonerne fra kommunerne og ungekriminalforsorgen nævner, at det i nogle tilfælde vurderes mest hensigtsmæssigt, at der udarbejdes en plan for iværksættelsen af foranstaltningerne, således at ikke alle foranstaltninger igangsættes samtidig. En ungetilsynsførende giver følgende eksempel:

Jeg har haft nogle sager med den helt store pakke, hvor der er truffet afgørelse om mange foranstaltninger i et forbedringsforløb, blandt andet en fritidsaktivitet. Hvis den unge så f.eks. gerne vil gå til motocross, hvor der først er opstart på et hold om tre måneder, så kan vi godt gå med til at sige, at der er en plan for opstarten, og der er taget hensyn til, at den unge ikke fuldstændig skal drukne i foranstaltninger med det samme.

Sidste del af citatet illustrerer også, at det kan være uoverskueligt for barnet/den unge at påbegynde flere foranstaltninger på samme tid. Af denne årsag – samt i tilfælde, hvor det vurderes, at nogle af barnets/den unges problemer, eksempelvis misbrugsproblemer, må løses, før andre foranstaltninger, såsom skole og praktik, vurderes at være meningsfulde – efterspørger nogle af de interviewede kommunale repræsentanter og ungetilsynsførende bedre mulighed for, at et forbedringsforløb med flere forskellige foranstaltninger kan tilrettelægges, så de enkelte foranstaltninger kan udmøntes på forskellige tidspunkter i forskellige faser. Der kan desuden være tilfælde, hvor det vurderes hensigtsmæssigt med en grundig afklaringsproces, inden afgørelsen udmøntes. En af de kommunale repræsentanter nævner som eksempel et tilfælde, hvor der i Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse om anbringelse uden for hjemmet var lagt vægt på at finde det rette match mellem barnet/den unge og et anbringelsessted.

Det er de færreste af interviewpersonerne, der har erfaring med at udmønte afgørelser med straksreaktioner. Straksreaktionerne angår som nævnt alene konfliktmægling, jf. afsnit 3.5, og de af interviewpersonerne, der har erfaring hermed, nævner, at processen i flere tilfælde var igangsat forud for mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet, og at udmøntningen af afgørelsen derfor er sket kort tid efter mødet/afgørelsestidspunktet. En af de interviewede nævner i den forbindelse, at: ”det svære ved konfliktråd er, hvis ofrene ikke har lyst til at medvirke. Man har jo ikke lyst til at presse dem for meget, og så må man bare sige, at det ikke kunne lade sig gøre”.

Et af formålene med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet er som nævnt, at foranstaltningerne i et forbedringsforløb skal være individuelt tilpasset barnets/den unges situation. I rapporten [Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#) er dette også be-lyst. Det fremgår blandt andet af afsnit 8.5, at størstedelen af nævnsmedlemmerne i en spør-geskemaundersøgelse angiver, at det i de fleste sager i Ungdomskriminalitetsnævnet er mu-ligt at træffe afgørelser, der tilvejebringer en målrettet, individuel og forebyggende indsats over for barnet/den unge.

Efter en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet er det kommunernes ansvar at føre løbende tilsyn med, at de foranstaltninger, som nævnet har truffet afgørelse om, bliver ved med at leve op til deres formål set i forhold til det enkelte barns eller den enkelte unges personlige udvikling, jf. ungdomskriminalitetsloven § 54, stk. 1. Kommunernes tilsyn følger reglerne i lov om social service §§ 70 og 148, og generelt beskriver de interviewede, kommunale re-præsentanter, at det personrettede tilsyn over for børn og unge med en afgørelse fra Ung-domskriminalitetsnævnet i vid udstrækning er tilsvarende det tilsyn, der foretages over for børn og unge, som modtager foranstaltninger efter lov om social service. Det omfatter blandt andet børnesamtaler, statusmøder med forældremyndighedsindehavere, besøg hos barnet/den unge på et anbringelsessted og netværksmøder med fagpersoner, der er tilknyttet barnet/den unge. De kommunale repræsentanter beskriver endvidere, at vurderingen af, hvorvidt foran-staltningerne i et forbedringsforløb til stadighed opfylder deres formål i forhold til det enkelte barn eller den enkelte unge, foretages med udgangspunkt i mål, der er opsat i en handleplan, som kommunerne udarbejder i forbindelse med et forbedringsforløb.

Kommunernes personrettede tilsyn indebærer desuden, at kommunerne senest tre måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning i et forbedringsforløb over for barnet/den unge, skal vurdere, om forbedringsforløbet skal revideres. Kommunerne skal herefter med højst seks måneders mellemrum foretage en ny vurdering, jf. lov om social service § 70. En del af de kommunale repræsentanter tilkendegiver, at de hyppigere foretager tilsyn og opfølgning med børn og unge med et forbedringsforløb, end lovgivningen påbyder. Dette gør de blandt andet fordi, at de på månedlig basis udveksler informationer til brug for arbejdet med barnet eller den unge med ungekriminalforsorgen, se evt. også afsnit 8.1.

Hvis kommunen vurderer, at indsatsen over for barnet/den unge bør revideres, kan kommu-nen forelægge sagen for Ungdomskriminalitetsnævnet efter ungdomskriminalitetslovens § 21 eller fastsætte supplerende foranstaltninger efter lov om social service,²⁰ jf. ungdomskrimi-

²⁰ Der kan fastsættes foranstaltninger efter lov om social service, § 52, stk. 3, nr. 1-6 og 8-9. Der kan ikke fastsættes supplerende foranstaltninger vedrørende anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet efter lov om social service § 52, stk. 3, nr. 7.

nalitetsloven § 54, stk. 2 og 3. I afsnittene 9.3 og 9.6 belyses sager, der forelægges Ungdomskriminalitetsnævnet efter ungdomskriminalitetslovens § 21. Ifølge de kommunale repræsentanter sker det relativt sjældent, at der fastsættes supplerende foranstaltninger under et forbedringsforløb. I forlængelse heraf oplyser Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat, at Ungdomskriminalitetsnævnet har modtaget underretninger fra Ankestyrelsen i konkrete sager om, at der er behov for at iværksætte supplerende tiltag til nævnets afgørelse, f.eks. psykiatrisk udredning af barnet/den unge. Nævnet påser i disse tilfælde, at kommunen foretager de fornødne tiltag med henblik på at sikre, at der løbende iværksættes de sociale foranstaltninger, som barnet/den unge har brug for.

I én enkelt ud af de 10 kommuner nævner de interviewede, at de i flere tilfælde har vurderet, at der var behov for at anbringe et barn/en ung uden for hjemmet under et forbedringsforløb, og de anser det derfor som problematisk, at anbringelse uden for hjemmet ikke kan iværksættes som en supplerende foranstaltning efter lov om social service. Hvis kommunerne kunne træffe beslutning om anbringelse uden for hjemmet under et forbedringsforløb, ville iværksættelsen af foranstaltningen ifølge interviewpersonerne fra denne kommune kunne ske hurtigere, end når beslutningen som nu skal træffes af ungdomskriminalitetsnævnet.

De kommunale repræsentanter er blevet spurgt om deres opfattelse af muligheden for at tilpasse indholdet af foranstaltningerne i et forbedringsforløb, så foranstaltningerne imødeser det enkelte barns/den unges behov. Mulighederne afhænger ifølge interviewpersonerne af, hvordan afgørelsen er formuleret. Som eksempel nævnes afgørelser, hvoraf det fremgår, at barnet/den unge skal have en støttekontaktperson. I nogle afgørelser er der nævnt et specifikt timeantal for samvær mellem barnet/den unge og støttekontaktpersonen, mens det i andre afgørelser er op til kommunerne at vurdere, hvor mange timer der er behov for. En af de kommunale repræsentanter udtaler følgende om afgørelser med og uden timeantal:

Det er rigtig godt, når vi selv kan bestemme timetallet, for så er det noget, man kan samarbejde med den unge og forældrene om. Så man faktisk også kan tilpasse det til den udvikling, den unge er i. Det er rigtig svært at tilpasse det til den unges udvikling, hvis Ungdomskriminalitetsnævnet allerede har fastsat et timetal. Så er det rigtig svært at sige til den unge "vi kan se, at det går i den rigtige retning, men du skal stadig have så mange timer". Det er demotiverende for de unge.

De kommunale repræsentanter nævner også, at foranstaltningerne tilpasses barnet/den unge gennem kommunernes socialfaglige overvejelser om eksempelvis match mellem barnet/den unge og en støttekontaktperson, et anbringelsessted samt i valg af tilgang til og metode i familiebehandling.

6

Ungekriminalforsorgens tilsyn og kontrol med børn og unge

6.1

Ungekriminalforsorgens tilsyn med børn og unge

Ungekriminalforsorgen skal føre tilsyn med, at børn og unge, der har fået en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet om en straksreaktion og/eller et forbedringsforløb, efterlever nævnets afgørelse. Dette indebærer blandt andet, at barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne skal deltage i tilsynssamtaler hos ungekriminalforsorgen og modtage besøg af ungekriminalforsorgen, jf. ungdomskriminalitetslovens § 48. Ungekriminalforsorgen fører tilsyn med barnet/den unge i den periode, hvor barnet/den unge er underlagt foranstaltninger fastsat i Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 5. Det bemærkes, at tilsynet kan være tilrettelagt anderledes end beskrevet nedenfor i sager, hvor en 15-17-årig ung er under tilsyn af både ungekriminalforsorgen og Kriminalforsorgen i Frihed ('dobbelt tilsyn', se afsnit 8.2).

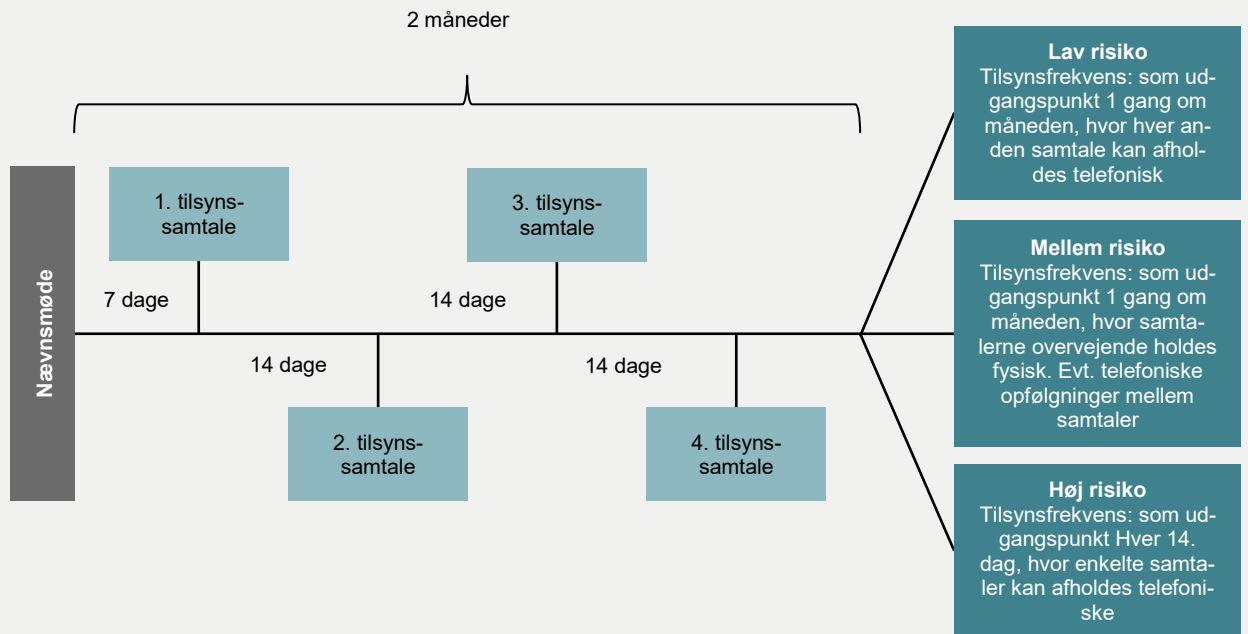
6.1.1

Afholdelse af tilsynssamtaler

Den første tilsynssamtale skal finde sted senest syv dage efter Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, og anden tilsynssamtale skal finde sted senest 14 dage efter første tilsynssamtale, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn §§ 6 og 8. Efter den anden tilsynssamtale fastsættes tilsynsfrekvensen ud fra en samlet vurdering af barnets/den unges forhold, dog således at der i tilsynsperiodens første to måneder skal finde en samtale sted mindst hver 14. dag, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 10, stk. 1, 1. pkt. Tilsynssamtalerne skal i tilsynsperiodens første to måneder afholdes fysisk. Tilsynsfrekvensen efter de første to måneder kan begrænses til en samtale én gang om måneden, medmindre barnets eller den unges forhold tilsiger en hyppigere kontakt, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 10, stk. 1, 2. pkt. Derudover kan samtalerne efter tilsynsperiodens første to måneder efter en konkret vurdering foregå telefonisk, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 10, stk. 2. Tilsynsfrekvensen er illustreret i figur 3.

Figur 3.

Illustration af ungekriminalforsorgens tilsynsfrekvens, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn §§ 6, 8 og 10.

I overensstemmelse med beskrivelsen ovenfor beskriver de interviewede ungetilsynsførende, at de efter anden tilsynssamtale foretager en vurdering af, hvad tilsynsfrekvensen skal være i de konkrete sager efter tilsynsperiodens første to måneder. Til brug for vurderingen anvendes en skabelon, som beskriver, at den ungetilsynsførende skal inddrage forhold, såsom barnets/den unges kriminalitetshistorik, skole, fritidsaktiviteter, beskæftigelse, netværk og samarbejdet om forbedringsforløbet, der kan påvirke risikoen for, at barnet/den unge *ikke* efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse.²¹ På baggrund af disse oplysninger vurderer de ungetilsynsførende, hvor kriminalitetstruet barnet/den unge er, samt om barnet/den unge er i lav, mellem eller høj risiko for *ikke* at overholde Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Hvis barnet/den unge vurderes at være i lav risiko for ikke at overholde afgørelsen, er tilsynsfrekvensen efter de første to måneder som udgangspunkt én gang om måneden, hvor hver anden samtale afholdes telefonisk. Hvis barnet/den unge vurderes at være i mellem risiko for ikke at overholde afgørelsen, er tilsynsfrekvensen som udgangspunkt også én gang om måneden, men samtalerne afholdes i overvejende grad fysisk, og der foretages fra samtale til

²¹ Skabelonen til brug for fastsættelse af tilsynsfrekvensen indgår i de ungetilsynsførendes skabelon til tilsynsreferatet. I skabelonen kan de ungetilsynsførende udfylde fire felter: "Vurdering af barnets/den unges forhold", "Risikovurdering", "Fastsættelse af tilsyns- og kontrolfrekvens" og "Ændring af tilsyns- og kontrolfrekvens". Skabelonen indeholder vejledninger til og eksempler på, hvordan felterne skal udfyldes, samt en vejledning til, hvordan tilsynsfrekvensen skal fastsættes på baggrund af de udfyldte felter.

samtaler en vurdering af, hvorvidt der skal følges op telefonisk mellem de månedlige samtaler. Hvis barnet/den unge vurderes at være i høj risiko for ikke at overholde nævnets afgørelse, er tilsynsfrekvensen som udgangspunkt hver 14. dag, hvor enkelte samtaler kan afholdes telefonisk.²²

Nogle af de ungetilsynsførende tilkendegiver, at det vil være mere hensigtsmæssigt at vente med vurderingen af tilsynsfrekvensen til umiddelbart inden de første to måneders tilsyn er afsluttet, da det giver mere tid til at lære børnene/de unge og deres situation at kende, og da forholdene omkring dem kan ændre sig i løbet af tilsynsperiodens første to måneder. Det bemærkes i den forbindelse, at tilsynsfrekvensen kan revurderes og eventuelt ændres, hvis de ungetilsynsførende modtager nye, relevante informationer.

6.1.2

Indholdet af tilsynssamtalerne

Der gælder særlige regler for indholdet af første og anden tilsynssamtale, hvilket også omtales af de interviewede ungetilsynsførende. Ved begge tilsynssamtaler skal de ungetilsynsførende gennemgå Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, herunder vejlede om hvilke forpligtelser afgørelsen indebærer for barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne, samt hvilke konsekvenser der vil være ved manglende efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse og ungekriminalforsorgens forskrifter, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn §§ 7-9.

I interviewene er de ungetilsynsførende blevet spurgt til indholdet af tilsynssamtalerne, og flere af dem henviser i den forbindelse til en bestemt samtalestruktur. Denne samtalestruktur er beskrevet i ”tilsynssamtalemappen”, jf. afsnit 2.3. Samtalestrukturen i tilsynssamtalen omfatter fire punkter: check-in, opsummering, dagens emne og afrunding.

Under *check-in* fortæller børnene/de unge, hvor parate de er til samtalen, og hvordan de har det den pågældende dag. Under *opsummering* fortæller barnet/den unge, hvad der blev drøftet til den seneste tilsynssamtale, samt hvordan det er gået siden da i forhold til de emner, der blev drøftet. *Dagens emne* kan variere fra samtale til samtale, men efter anden tilsynssamtale indeholder punktet altid en gennemgang af et evalueringsskema, hvor det blandt andet drøftes, hvordan det går med at overholde foranstaltningerne i forbedringsforløbet.²³ Dagens emne kan herudover indeholde en eller flere øvelser, som eksempelvis har til formål at gøre barnet/den unge mere bevidst om sine egne værdier, at motivere barnet/den unge til en kri-

²² For 16-17-årige unge, som både er under tilsyn af ungekriminalforsorgen og Kriminalforsorgen i Frihed (dobbelt tilsyn, se afsnit 8.2), og som umiddelbart vurderes kriminalitetstruede, kan tilsynsfrekvensen enten fastsættes på baggrund af den skabelon, der er beskrevet i indeværende afsnit, eller på baggrund af kriminalforsorgens metode for risikovurdering. Ungekriminalforsorgen og kriminalforsorgen aftaler i hver enkelt sag, hvilken metode for fastsættelse af tilsynsfrekvensen der anvendes.

²³ Til første og anden tilsynssamtale er dagens emne at forklare, 1) hvem ungekriminalforsorgen er, og 2) barnets/den unges og forældremyndighedsindehavernes rettigheder og pligter i forbedringsforløbet (både i forhold til tilsynssamtaler og foranstaltninger).

minalitetsfri tilværelse, at hjælpe barnet/den unge til at få øje på personlige styrker og ressourcer eller at synliggøre barnets/den unges netværk af resourcepersoner. Endelig tales der under *afrundingen* om, hvad barnet/den unge tager med sig fra samtalen, hvordan det går med samarbejdet mellem barnet/den unge og den ungetilsynsførende, samt om hvilke aftaler der skal indgås og overholdes indtil den næste tilsynssamtale.

En af de ungetilsynsførende fremhæver desuden, at tilsynssamtalen har til formål at give de ungetilsynsførende et grundlag for at vurdere, om indholdet af forbedringsforløbet fortsat er formålstjenligt, eller om der er behov for justeringer.

6.1.3

Børns og unges forståelse af afgørelsen og forpligtelserne

Som beskrevet i afsnittet ovenfor, skal de ungetilsynsførende ved første og anden tilsynssamtale gennemgå Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, herunder vejlede om hvilke forpligtelser afgørelsen indebærer for barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne, samt hvilke konsekvenser der vil være ved manglende efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse og ungekriminalforsorgens forskrifter.

De interviewede ungetilsynsførende og langt størstedelen af de kommunale repræsentanter er overordnet set af den opfattelse, at de fleste børn/unge efter anden tilsynssamtale forstår, hvad afgørelsen indebærer. De ungetilsynsførende nævner, at de anvender forskellige metoder til at sikre børnenes/de unges forståelse. Under anden tilsynssamtale kan de ungetilsynsførende eksempelvis opfordre børnene/de unge til at fortælle, hvad de talte om til den første tilsynssamtale, hvorved at børnene/de unge selv får mulighed for at sætte ord på afgørelsen og forpligtelserne. De nævner herudover, at afgørelsen og forpligtelserne herefter løbende gentages under tilsynsforløbet, hvis de ungetilsynsførende vurderer, at det er nødvendigt.

Nogle af de interviewede ungetilsynsførende peger på, at nogle børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne, relateret til f.eks. autisme og lav IQ, kan have sværere end andre børn og unge ved at forstå, hvorfor tilsynssamtalerne afholdes, og hvad konsekvenserne er af ikke at overholde forpligtelserne. De giver desuden eksempler på børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne, relateret til f.eks. ADHD, autisme, lav IQ, og andre typer af funktionsnedsættelser og diagnoser, der ikke forstår spørgsmålene, svarer på noget andet end det, de bliver spurgt om, og ikke kan koncentrere sig om eller generelt har vanskeligt ved at deltage i samtalen. I forlængelse heraf beskriver de ungetilsynsførende, at de forsøger at tilrettelægge samtalerne således, at de så vidt muligt forsøger at imødekomme børnenes/de unges individuelle behov. Dette gør de eksempelvis ved at anvende et så enkelt sprog som muligt i samtalerne med børnene/de unge, ved at holde korte samtaler, hvor de f.eks. sætter et ur, så barnet/den unge kan følge med i, hvor lang tid der er tilbage af samtalen, eller ved at foretage samtalen samtidig med at de går en tur. De interviewede ungetilsynsførende beskriver, at de i en vis udstrækning oplever, at de mangler kompetencer til at føre tilsyn og afholde samtaler med børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne – herunder særligt børn/unge med *svært* nedsat psykisk funktionsevne – og de efterspørger i den forbindelse mere viden og uddannelse om denne gruppe.

6.1.4

Hvem deltager i tilsynssamtalerne?

Et af formålene med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet er, at forældremyndighedsindehaveres ansvar skal styrkes, og på den baggrund skal forældremyndighedsindehaverne

som udgangspunkt deltage i tilsynssamtalerne sammen med barnet/den unge og den ungetilsynsførende. En tilsynssamtale kan dog gennemføres med deltagelse af kun den ene forældremyndighedsindehaver, hvis dette vurderes at være uproblematisk, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 4, stk. 3. Tilsynssamtalerne kan også gennemføres helt uden deltagelse af forældremyndighedsindehaverne, hvis hensynet til barnets/den unges tarv taler for det, se beskrivelsen nedenfor.

Tabel 4 viser, hvilke personer der primært har ledsaget barnet/den unge ved tilsynssamtalerne i løbet af deres forbedringsforløb. Tabellen er baseret på oplysninger i de evalueringsskemaer, som udfyldes ved afslutningen af hvert enkelt tilsynsforløb, jf. afsnit 2.3.

Tabel 4

Antal forløb fordelt efter barnets/den unges alder og primære ledsager(e) ved tilsynssamtalerne, 1. februar 2020 til 29. november 2021.

Ledsager(e) ved tilsynssamtaler	10-14-årige		15-17-årige	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Begge forældremyndighedsindehavere og støttekontaktperson	0	0 %	12	2 %
Begge forældremyndighedsindehavere	23	29 %	86	17 %
Mor og støttekontaktperson	4	5 %	42	8 %
Mor	32	40 %	143	28 %
Far og støttekontaktperson	2	3 %	9	2 %
Far	8	10 %	48	9 %
Anden familierelation	0	0 %	2	0,4 %
Plejefamilie	1	1 %	6	1 %
Støttekontaktperson	10	13 %	160	31 %
Ingen ledsager	0	0 %	11	2 %
I alt	80	100 %	519	100 %

Kilde: Ungekriminalforsorgen

Tabel 4 viser, at barnet/den unge er blevet ledsaget af begge forældremyndighedsindehavere i størstedelen af deres tilsynssamtaler i 29 pct. af de afsluttede forløb vedrørende de 10-14-årige, og i 19 pct. af de afsluttede forløb vedrørende de 15-17-årige. I 86 pct. af de afsluttede forløb vedrørende de 10-14-årige, og i 66 pct. af de afsluttede forløb vedrørende de 15-17-årige er barnet/den unge blevet ledsaget af mindst én forældremyndighedsindehaver i størstedelen af deres tilsynssamtaler. I de tilfælde, hvor barnet/den unge *ikke* er blevet ledsaget af en forældremyndighedsindehaver, er det hyppigst en støttekontaktperson, der ledsager barnet/den unge. Dette er tilfældet i 13 pct. af de afsluttede forløb vedrørende de 10-14-årige og i 31 pct. af de afsluttede forløb vedrørende de 15-17-årige. I to pct. af de afsluttede forløb

vedrørende de 15-17-årige blev tilsynssamtalerne hovedsageligt afholdt med deltagelse af alene barnet/den unge og den ungetilsynsførende, mens dette ikke var tilfældet i nogle af de afsluttede forløb vedrørende de 10-14-årige.

De interviewede ungetilsynsførende er overordnet set af den opfattelse, at det ofte er forældremyndighedsindehavere til børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet, der ikke deltager i tilsynssamtalerne. Det kan enten skyldes, at anbringelsesstedet – og den enhed hos ungekriminalforsorgen, som barnet/den unge er tilknyttet – ligger geografisk langt fra forældremyndighedsindehavernes bopæl, eller at det af forskellige årsager ikke vurderes hensigtsmæssigt, at forældremyndighedsindehaverne deltager i tilsynssamtalerne. Sidstnævnte kan angå tilfælde, hvor forældremyndighedsindehaverne stort set ikke er involveret i barnets/den unges liv, hvor der er et højt konfliktniveau internt i familien, og/eller hvor forældremyndighedsindehavernes forældrekompetencer er årsagen til, at barnet/den unge er anbragt uden for hjemmet. Der er også tilfælde, hvor barnet/den unge ikke er anbragt, og hvor det vurderes mest hensigtsmæssigt, at forældremyndighedsindehavere ikke deltager i tilsynssamtalerne. Dette kan f.eks. skyldes, at forældremyndighedsindehavere er konflikttoptrappende og modarbejder formålet med tilsynssamtalerne, eller at der er et højt konfliktniveau internt i familien, enten mellem barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne eller forældremyndighedsindehaverne imellem.

6.1.5

Børnenes/de unges og forældremyndighedsindehavernes oplevelser af tilsynssamtalerne

De fleste interviewede børn og unge beskriver deltagelsen i tilsynssamtalerne som ”fint nok” eller ”hyggeligt nok”, og de har en oplevelse af at blive inddraget og lyttet til ved samtalerne, som eksempelvis en 16-årig udtrykker det: *”Man snakker åbent. Jeg har i hvert fald ting at sige herinde, og jeg er med til at bestemme, hvad jeg gerne vil snakke om.”*

Der er dog også eksempler på børn og unge, som gerne så en anden form ved indledningen af tilsynssamtalerne. En anden 16-årig udtrykker en opfattelse af ikke at blive mødt i øjenhøjde, særligt i forbindelse med den indledende *check-in*, som er beskrevet i afsnit 6.1.2, hvor barnet/den unge på baggrund af farverne i et trafiklys skal fortælle, hvor parate de er til at deltage i samtalen på det givne tidspunkt:

Når jeg kommer her, jeg er 17 år om to måneder, så skal jeg svare på, om jeg checker ind som rød, gul eller grøn. Altså jeg går jo ikke i børnehave, vel. Man kunne også bare snakke om det på en anden måde i stedet for.

Et par af de andre unge nævner, at det er fint at checke ind til samtalen på denne måde, fordi de har oplevet, at der er blevet taget hensyn til det ved samtalen, hvis de har haft en dårlig dag, f.eks. ved at samtalen har været kortere.

I interviewene er børnene og de unge blevet spurgt, om der er noget godt ved tilsynssamtalerne, f.eks. om der er noget ved samtalerne, som hjælper dem. Cirka halvdelen af de interviewede nævner, at samtalerne hjælper dem af forskellige årsager. Flere af disse børn og unge nævner, at samtalerne er en løbende påmindelse om *”at blive på den gode sti”*, som en 14-årig beskriver det. En 17-årig beskriver det således:

Hver gang jeg skal herind til samtale og lige får en besked i e-boks, så er det en reminder om, at hvis jeg fucker det her, så fucker jeg big time. Så på en eller anden måde er det hele tiden en påmindelse om, at du lige skal huske, du har været dum, så lad være med at være det igen.

Enkelte børn og unge udtrykker i den forbindelse, at de oplever en anerkendende tilgang ved tilsynssamtalerne, som hjælper dem med at fastholde en positiv udvikling. Som en 16-årig beskriver det: "Når man klarede noget godt, så fik man ros eller sådan en "okay, det var godt gået". Uden man beder om det. Det giver noget mere motivation."

Den anden halvdel tilkendegiver, at de ikke kan pege på noget decideret godt ved at deltage i tilsynssamtalerne eller på noget i samtalerne, der hjælper dem. Som en 16-årig udtrykker det: "Samtalerne hjælper mig ikke, overhovedet. De er der ligesom bare."

Børnene og de unge er også blevet spurgt, om der er noget dårligt ved tilsynssamtalerne. En del af børnene og de unge nævner i den forbindelse lang transporttid fra deres bopæl til den lokalenhed ved ungekriminalforsorgen, hvor tilsynssamtalerne afholdes. En 17-årig fortæller følgende:

Jeg bruger 50 minutter hver vej i bil – 1,5 time med offentlig transport. For så at snakke med en person i ti minutter, der spørger mig, om jeg passer min tid med støttekontaktpersonen – ja – om jeg passer min skole – ja – hvordan jeg har det derhjemme – jeg har det fint. Sådan noget. Og så har jeg brugt to timer på transport for at snakke i ti minutter om noget, jeg kunne have snakket om i telefonen.

Den lange transporttid for familierne adresseres også af flere af de interviewede ungetilsynsførende. En af dem fortæller følgende:

Det kan være en udfordring i forhold til transport, for der kan være langt. Det er også noget af det, vi snakker med barnet eller den unge om i starten af et forløb: Hvem er der til at hjælpe jer? Der kan opstå udfordringer i forhold til familier, som ikke har mulighed for transport med bil, og som synes, det er dyrt at skulle med tog. Og der kan det være lidt firkantet, for de skal jo komme. Og vi giver ikke noget refusion. Men kommunerne er nogle gange gode til at træde ind og sige, at den unges støttekontaktperson kan hjælpe med at køre dem til samtalerne.

Nogle børn og unge nævner, at de kan have svært ved at se meningen med indholdet i samtalerne. Nedenstående uddrag er fra et interview med en 14-årig, dennes mor og støttekontaktperson, som alle efterspørger andet indhold i tilsynssamtalerne:

Den unge: *Det er også lidt sjovere, når vi laver noget, end når vi bare sidder og snakker. Det kan godt blive lidt kedeligt.*

Støttekontaktperson: *Vi har også snakket om, at når du skal lave de her opgaver – f.eks. relationscirklen – det er noget, hvor man bliver bevidst om, hvad det er for fællesskab, man er i. Det giver i hvert fald meget god mening*

for dig. Jeg tror, vi brugte fem gange på det her med et stoplys, hvordan har du det, og så gå igen. Det virker lidt uambitiøst. Det kunne være fedt, hvis man kunne få endnu mere ud af det.

***Mor:** Det har nogle gange været lidt svært at finde mening i, hvorfor man er der. Mit barn har fået et forbedringsforløb på grund af noget med temperament og vrede, så det kunne man måske snakke om til samtalen.*

I forlængelse heraf kan det tilføjes, at enkelte af de interviewede ungetilsynsførende selv italesætter lignende pointe. En af dem siger f.eks.:

På papiret oplever jeg, vi er en kontrol- og tilsynsenhed, så de unge skal komme, checke ind, fortælle om deres situation og gå igen. Og så er der den anden del. Vi bliver præsenteret for en masse redskaber, man kan inddrage i samtalen, men som vi ikke går i dybden med eller får så meget opfølgning på at anvende.

I tilsynssamtalemappen for ungetilsynsførende præsenteres forskellige øvelser – såsom et ressourcekort der skal hjælpe barnet/den unge med at få øje på personlige styrker – som kan anvendes, når den ungetilsynsførende vurderer, at det er relevant.

Et sidste forhold, som nogle af de interviewede børn, unge, forældremyndighedsindehavere og støttekontaktpersoner påpeger som negativt ved tilsynssamtalerne, er tidspunktet for samtalerne. Forældremyndighedsindehaverne og støttekontaktpersonerne påpeger det u hensigtsmæssige i, at tilsynssamtalerne i nogle tilfælde ligger i skoletiden. For nogle af de interviewede børn og unge opleves det svært, når tilsynssamtalerne ligger tidligt om morgenen (f.eks. kl. 8), som en 14-årig udtrykker det: ”Halvdelen af samtalerne ligger så fucking tidligt om morgenen, at jeg ikke kan huske, hvad vi har snakket om fem minutter efter, at jeg er gået ud herfra.”

6.2

Tilsynssamtaler og fristoverholdelse

6.2.1

Fristoverholdelse ved indkaldelse til første tilsynssamtale

Tidspunkt og sted for den første tilsynssamtale i et tilsynsforløb skal fastsættes umiddelbart efter mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 3. I praksis er fristen for indkaldelse til første tilsynssamtale fastsat til at være på dagen for mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet eller senest arbejdsdagen efter.

En opgørelse fra ungekriminalforsorgen viser, at i perioden 1. halvår 2019 til 3. kvartal 2021 blev stort set alle (99 pct.) indkaldelser til første tilsynssamtale foretaget inden for fristen. Ungekriminalforsorgen har oplyst, at den høje fristoverholdelse sikres ved, at ungekriminalforsorgen udleverer en fysisk indkaldelse til barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne allerede på nævnsmødet, hvis der træffes afgørelse om et forbedringsforløb og/eller en straksreaktion, ligesom indkaldelsen efterfølgende sendes via digital post.

6.2.2

Fristoverholdelse ved første tilsynssamtale

Den første tilsynssamtale skal som tidligere nævnt afholdes senest syv dage efter Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 6. Fristoverholdelsen ved første tilsynssamtale er opgjort i tabel 5.

Tabellen viser, at den første tilsynssamtale blev afholdt inden for fristen på syv dage i mere end 90 pct. af sagerne i perioden fra 1. halvår 2019 til 3. kvartal 2021. I de tilfælde, hvor fristen for afholdelse af den første tilsynssamtale blev overskredet, blev samtalen oftest afholdt 1-7 dage efter fristen.

Tabel 5

Sager fordelt efter fristoverholdelse/-overskridelse ved den første tilsynssamtale hos ungekriminalforsorgen og efter periode, 2019-2021.

	1. halvår 2019	2. halvår 2019	1. halvår 2020	2. halvår 2020	1. halvår 2021	3. kvartal 2021
1. tilsynssamtale afholdt inden for fristen	94 %	95 %	91 %	96 %	97 %	96 %
1. tilsynssamtale afholdt 1-7 dage efter fristen	6 %	3 %	7 %	4 %	2 %	2 %
1. tilsynssamtale afholdt 8 dage til 4 uger efter fristen	1 %	2 %	2 %	0 %	1 %	1 %
1. tilsynssamtale afholdt senere end 4 uger efter fristen	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal (N)	144	322	198	366	363	168

N = 1.561

Kilde: Ungekriminalforsorgen

For perioden 1. halvår 2019 til 3. kvartal 2021 er 76 af de i alt 1.561 første tilsynssamtaler ikke afholdt inden for fristen på syv dage efter Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Ungekriminalforsorgen oplyser om årsager til fristoverskridelsen, at:

- 36 pct. (svarende til 27) af fristoverskridelserne skyldes udeblivelser fra barnet/den unge og/eller forældremyndighedsindehaverne.
- 28 pct. (svarende til 21) af tilfældene skyldes godkendt fravær, hvor barnet/den unge og/eller forældremyndighedsindehaverne er syge eller afholder ferie.
- 21 pct. (svarende til 16) af fristoverskridelserne skyldes, at Ungekriminalforsorgen ikke har indkaldt til rettidig afholdelse af tilsynssamtalen eller har måttet udskyde tilsynet på grund af sygdom.
- 9 pct. (svarende til 7) af fristoverskridelserne skyldes, at den unge afsoner en fængselsstraf eller er varetægtsfængslet, hvorfor selve fristoverskridelsen i disse tilfælde også typisk er længere end ved de andre årsager. Det bemærkes i den forbin-

delse, at nævnsmødet som udgangspunkt skal afholdes senest 14 dage før prøveløsladelse- eller løsladelsestidspunktet, hvorfor fristen på syv dage fra en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet til afholdelse af første tilsynssamtale i disse tilfælde automatisk overskrides.

- 7 pct. (svarende til 5) af fristoverskridelsen skyldes andre årsager, eksempelvis at repræsentanten fra den ansvarlige kommune eller andre myndighedspersoner ikke kan deltage.

6.2.3

Fristoverholdelse ved anden tilsynssamtale

Anden tilsynssamtale skal afholdes senest 14 dage efter den første tilsynssamtale, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 8. Fristoverholdelsen ved anden tilsynssamtale er opgjort i tabel 6. Tabellen viser, at den anden tilsynssamtale blev afholdt inden for fristen på senest 14 dage efter den første tilsynssamtale i mindst 88 pct. af sagerne i perioden fra 1. halvår 2019 til 3. kvartal 2021.

Tabel 6

Sager fordelt efter fristoverholdelse/-overskridelse ved den anden tilsynssamtale ved Ungekriminalforsorgen og efter periode, 2019-2021, periode.

	1. halvår 2019	2. halvår 2019	1. halvår 2020	2. halvår 2020	1. halvår 2021	3. kvartal 2021
2. tilsynssamtale afholdt inden for fristen	88 %	91 %	88 %	92 %	95 %	88 %
2. tilsynssamtale afholdt 1-7 dage efter fristen	8 %	5 %	6 %	6 %	2 %	5 %
2. tilsynssamtale afholdt 8 dage til 4 uger efter fristen	4 %	4 %	6 %	2 %	2 %	7 %
2. tilsynssamtale afholdt senere end 4 uger efter fristen	0 %	0 %	1 %	1 %	1 %	1 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal (N)²⁴	123	300	196	368	346	167

N = 1.500

Kilde: Ungekriminalforsorgen

²⁴ Forskellen mellem antallet af 1. tilsynssamtaler og antallet af 2. tilsynssamtaler skyldes eksempelvis, I) at 1. tilsynssamtale er afholdt inden for den afrapporterede periode, mens 2. tilsynssamtale først er afholdt efter, II) at der ikke er afholdt en anden tilsynssamtale, fordi tilsynsforløbet er afsluttet inden da, eller III) registreringsfejl.

For perioden 1. halvår 2019 til 3. kvartal 2021 er 133 af de i alt 1.500 anden tilsynssamtaler ikke afholdt inden for fristen på 14 dage efter første tilsynssamtale. Ungekriminalforsorgen oplyser om årsager til fristoverskridelsen, at:

- 34 pct. (svarende til 45) af fristoverskridelserne skyldes, at ungekriminalforsorgen ikke har indkaldt til rettidig afholdelse af tilsynssamtalen eller har måttet udskyde tilsynet på grund af sygdom. Ungekriminalforsorgen oplyser, at denne andel er faldet betydelig over perioden.
- 33 pct. (svarende til 44) af fristoverskridelserne skyldes udeblivelser fra enten barnet/den unge og/eller forældremyndighedsindehaverne.
- 27 pct. (svarende til 36) af tilfældene skyldes godkendt fravær, hvor barnet/den unge og/eller forældremyndighedsindehaverne er syge eller afholder ferie.
- 2 pct. (svarende til to) af fristoverskridelserne skyldes, at den unge afsoner en fængselsstraf eller er varetægtsfængslet.
- 5 pct. (svarende til seks) af fristoverskridelserne skyldes andre årsager, eksempelvis at repræsentanten fra den ansvarlige kommune eller andre myndighedspersoner ikke kan deltage.

6.3

Ungekriminalforsorgens kontrol med børn og unge

Ungekriminalforsorgen skal mindst én gang om ugen kontrollere, at barnet/den unge efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 11. Hvis barnets/den unges efterlevelse af afgørelsen forløber uproblematisk, kan kontrollen efter de første to måneder tilrettelægges således, at ungekriminalforsorgen alene kontrollerer én foranstaltning om ugen, dog skal alle foranstaltninger kontrolleres mindst én gang om måneden, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 15, stk. 1 og 2.

Ifølge de interviewede ungetilsynsførende foregår kontrollen i de fleste tilfælde ved, at de telefonisk kontakter en person, som er tilknyttet det sted, hvor barnet/den unge skal opholde sig. Det kan f.eks. være en støttekontaktperson, arbejdsgiver, klubmedarbejder, skolelærer eller underviser, en ansat på et anbringelsessted eller en familiebehandler. De ungetilsynsførende kontakter disse personer for at spørge, om barnet/den unge efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Ifølge nogle af de ungetilsynsførende er der også eksempler på, at personer tæt på barnet/den unge kontakter de ungetilsynsførende på eget initiativ, fordi barnet/den unge ikke efterlever nævnets afgørelse.²⁵

Hvis barnet/den unge har fået en afgørelse om faste hjemkomsttidspunkter, foretages kontrollen som udgangspunkt ved, at forældremyndighedsindehaverne eller den unge, der er fyldt 15 år, kontaktes telefonisk eller via videokontakt i umiddelbar forlængelse af det fastsatte

²⁵ En person tilknyttet det sted, hvor barnet/den unge skal opholde sig, kan pålægges at underrette ungekriminalforsorgen, såfremt den pågældende bliver bekendt med, at barnet/den unge ikke efterlever afgørelsen, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn § 14.

tidspunkt.²⁶ Flere af de ungetilsynsførende fremhæver, at det kan være vanskeligt at kontrollere faste hjemkomsttidspunkter. Nogle af dem har oplevet, at forældremyndighedsindehaverne lyver om, at deres barn er hjemme, eller at barnet/den unge har forladt hjemmet umiddelbart efter kontrolopkaldet. En af de ungetilsynsførende nævner, at de i deres lokaler netop af disse årsager kommer på uanmeldt besøg på barnets/den unges bopæl én gang i kvartalet. Det er desuden en udfordring, at hjemkomsttidspunkterne kan være sent om aftenen, f.eks. kl. 23 i hverdage, hvilket i nogle tilfælde betyder, at barnet/den unge og forældremyndighedsindehavere sover, når de ungetilsynsførende ringer for at kontrollere, at barnet/den unge er hjemme.

Det er kun ganske få af de ungetilsynsførende, som har erfaringer med at kontrollere afgørelser med en straksreaktion, og erfaringerne med straksreaktioner vedrørte i alle tilfælde konfliktråd. Dette skal ses i lyset af, at der kun er truffet ganske få afgørelser om straksreaktioner i undersøgelsesperioden, jf. afsnit 3.5. Ifølge de ungetilsynsførende med erfaringer på området foregår kontrollen primært ved, at de kontakter den person i politiet, som har forestået konfliktrådsmødet, for at kontrollere at konfliktrådet har fundet sted.

6.3.1

Børnene/de unges og forældremyndighedsindehaveres oplevelser af kontrol

Alle de interviewede børn og unge er spurgt om deres oplevelse i forbindelse med, at ungekriminalforsorgen kontrollerer, at de efterlever foranstaltningerne i forbedringsforløbene. En del af børnene/de unge siger, at det er ”irriterende” at blive kontrolleret, men samtidig udtrykker de fleste også, at de godt kan se meningen med det. En 16-årig beskriver det således:

Det er jo en del af de krav, der er. Så det er fair nok. Det ville heller ikke give nogen mening, hvis der ikke var nogen, der tjekkede op på det. Så man kan godt se meningen i det.

En enkelt kan ikke se meningen i at blive kontrolleret, en anden synes det er stressende og en tredje siger, at ”det er stramt, at de skal lege FBI over for en”.

En del af børnene/de unge – særligt dem, der ikke har faste hjemkomsttidspunkter i deres forbedringsforløb – påpeger, at de ikke rigtig bemærker, at de bliver kontrolleret. En 14-årig udtrykker følgende:

Der er mange øjne på en, men jeg lægger jo ikke mærke til, at de holder øje. De spørger jo ikke mig hele tiden, hvordan det er gået. De spørger f.eks. lærerne eller støttekontaktpersonen.

²⁶ Se [Vejledning om ungekriminalforsorgens tilsyn med barnets eller den unges efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse](#).

Enkelte børn og unge peger på, at det har hjulpet dem, at der er kontrol med, at de overholder aftalerne. En 16-årig fortæller eksempelvis, at ”*det er ligesom at være i snor, men en god snor. Jeg havde brug for at være i en kortere snor*”, og en anden 16-årig giver nedenstående eksempel:

Jeg har det sådan med rigtig mange ting, at hvis der ikke er store konsekvenser, så gider jeg ikke gøre noget ved det. Før havde mine forældre jo også hjemkomsttidspunkter til mig, men det, syntes jeg, jo var lige meget. Når der så kom rigtig store konsekvenser, så var det en virkelig god ting, fordi det er med til at holde mig fast i det. Fordi man ved, ungekriminalforsorgen kan ringe eller være her, når man mindst forventer det.

Et par af de interviewede forældremyndighedsindehavere oplever det som en lettelse, at deres barn kontrolleres af ungekriminalforsorgen. En mor fortæller, at det gav ro i relationen mellem hende og sit barn, at hun ”*kunne være mere mor og mindre politibetjent*”, fordi der var andre, der påtog sig den kontrollerende rolle. En anden forældremyndighedsindehaver fortæller følgende:

Det var godt for os, fordi vi havde jo ikke kunnet styre vores barn i et halvt år, hvor det bare gik ned ad bakke med dårlige bekendtskaber og misbrug, og vi vidste ikke, hvad vi skulle gøre. Så at det kom lidt ud af vores hænder, det tror jeg, vi havde brug for.

En enkelt af forældremyndighedsindehaverne fortæller dog også, at det kan opleves som stressende, at ungekriminalforsorgen ringer for at kontrollere hjemkomsttidspunkter. Vedkommende har skiftende arbejdstider og kan ikke altid være hjemme på kontroltidspunktet.

Vi har en regel om, at vi ikke må have private telefoner på os i arbejdstiden, så jeg går på toilettet på det tidspunkt, hvor jeg ved, at de kan ringe for at kontrollere. Jeg er altid meget opmærksom på det tidspunkt, for jeg ved jo, at det kan have store konsekvenser for mit barn, hvis jeg ikke tager telefonen. Det er stressende.

Ungekriminalforsorgens reaktioner ved unddragelse af tilsyn eller manglende efterlevelse af afgørelser

Ungekriminalforsorgen er forpligtet til at reagere, hvis barnet/den unge unddrager sig tilsyn eller ikke efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Reglerne for ungekriminalforsorgens reaktioner er fastsat i bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens reaktioner.

Nedenfor ses to figurer med oplysninger om ungekriminalforsorgens reaktioner ved børns/unges eller forældremyndighedsindehaveres unddragelse af tilsyn (figur 4) og ved børns/unges manglende efterlevelse af afgørelser (figur 5). Reaktionerne indebærer pålæg og indskærpelser over for barnet/den unge. Tredje gang barnet/den unge unddrager sig tilsyn, og fjerde gang barnet/den unge ikke efterlever afgørelsen, indberetter ungekriminalforsorgen sagen til Ungdomskriminalitetsnævnet.

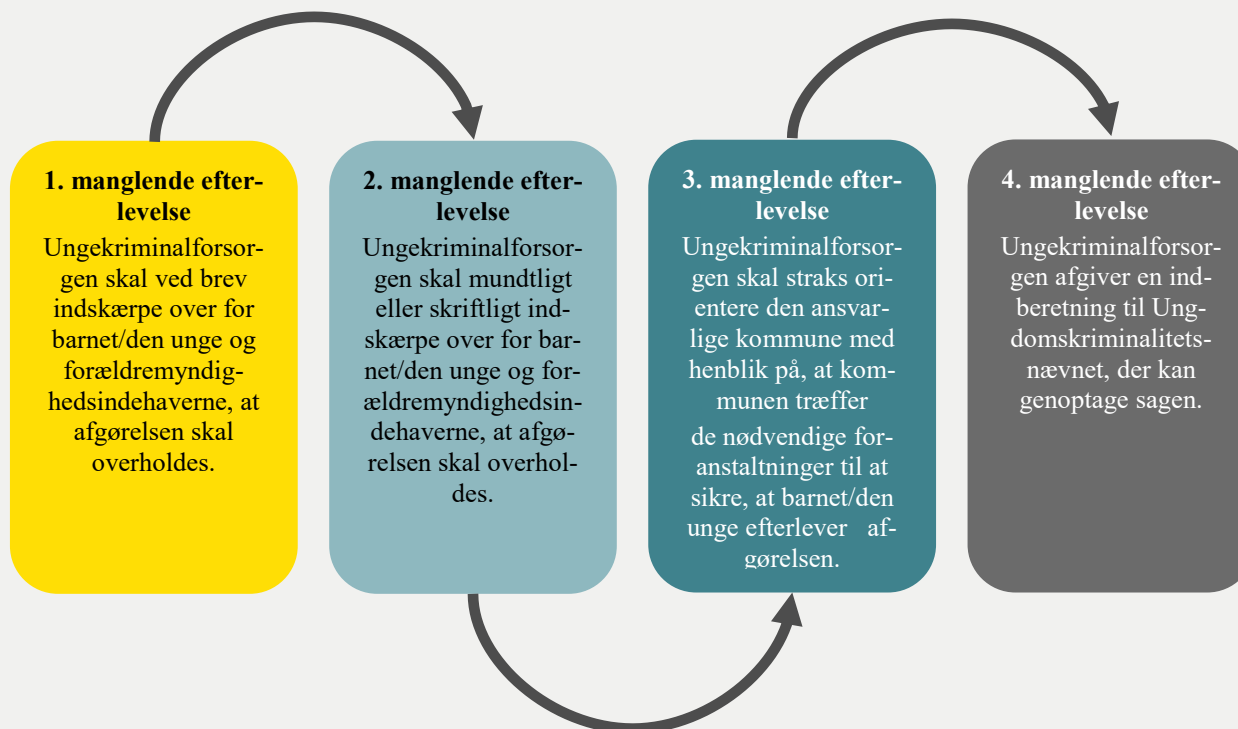
Figur 4.

Ungekriminalforsorgens reaktioner ved unddragelse af tilsyn

Figur 5.

Ungekriminalforsorgens reaktioner ved manglende efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse

Den ansvarlige kommune orienteres altid, når ungekriminalforsorgen afgiver en af de nævnte reaktioner over for barnet/den unge.

Sager vedrørende børn og unge, der indberettes til Ungdomskriminalitetsnævnet på grund af unddragelse af tilsyn eller manglende efterlevelse af afgørelser, belyses i afsnit 9.1.

7.1

Antal tilfælde, hvor børn/unge har modtaget reaktioner fra ungekriminalforsorgen

Antallet af tilfælde, hvor børn/unge har modtaget reaktioner fra ungekriminalforsorgen, er opgjort i tabel 7. Opgørelsen omfatter ungekriminalforsorgens reaktioner i oprettede sager, hvor der er truffet afgørelse om et forbedringsforløb og/eller en straksreaktion i perioden 1. december 2020 til 31. oktober 2021. Opgørelsen angiver ikke antallet af børn og unge, der har modtaget reaktioner, eller antallet af sager, hvori ungekriminalforsorgen har afgivet reaktioner, da et barn/en ung efter en konkret vurdering kan modtage 1., 2. og 3. reaktion flere gange i samme tilsynsforløb, hvis sagen genindbringes for nævnet. Hvis et barn/en ung har modtaget reaktioner for både unddragelse af tilsyn samt for ikke at efterleve Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, anvendes reaktioner tilsvarende dem, der anvendes i forbindelse med manglende efterlevelse af afgørelser, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens reaktioner § 3, stk. 3.

Tabel 7

Antal tilfælde, hvor børn og unge har modtaget 1., 2. og/eller 3. reaktion fordelt efter årsagerne til reaktionerne, 1. december 2020 til 31. oktober 2021.

Årsag til reaktion		1. reaktion	2. reaktion	3. reaktion
Unddragelse af tilsyn	Antal	61	35	20
	Andel	21 %	19 %	15 %
Manglende efterlevelse af straksreaktion/forbedringsforløb	Antal	228	143	103
	Andel	78 %	76 %	79 %
Unddragelse og manglende efterlevelse ²⁷	Antal	4	10	8
	Andel	1 %	5 %	6 %
I alt	Antal	293	188	131
	Andel	100 %	100 %	100 %

Kilde: Ungekriminalforsorgen

Tabel 7 viser, at ungekriminalforsorgen har afgivet mindst én reaktion i 293 tilfælde i perioden fra 1. december 2020 til 31. oktober 2021. Ungekriminalforsorgen oplyser i den forbindelse, at disse 293 tilfælde vedrører 264 børn/unge, hvilket svarer til, at 41 pct. af de 645 børn/unge, som har fået oprettet en sag i perioden, har modtaget mindst én reaktion.²⁸

Tabellen viser herudover, at langt størstedelen af reaktionerne (henholdsvis 78 pct. for 1. reaktion, 76 pct. for 2. reaktion og 79 pct. for 3. reaktion) skyldes manglende efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, mens en mindre andel (henholdsvis 21 pct. for 1. reaktion, 19 pct. for anden reaktion og 15 pct. for tredje reaktion) skyldes alene unddragelse af tilsyn. Ungekriminalforsorgen har i forlængelse heraf oplyst, at knap trefjerdedele (74 pct.) af 1. reaktionerne er afgivet mindre end tre måneder efter nævnsmødet, mens 22 pct. er afgivet tre til seks måneder efter nævnsmødet og fire pct. er afgivet mere end seks måneder efter nævnsmødet.

²⁷ Ungekriminalforsorgen oplyser, at hvis et barn/en ung inden for et kortere tidsrum både unddrager sig tilsyn og undlader at efterleve sin afgørelse, beror det på en konkret vurdering, om der alene bør afgives én samlet reaktion for unddragelse og manglende efterlevelse, eller om der bør afgives to adskilte reaktioner. Kategorien dækker tilfælde, hvor der er givet én samlet reaktion.

²⁸ Hertil bemærkes, at opgørelsen også omfatter sager, der ikke er afsluttede, hvorfor børnene/de unge kan modtage en reaktion efter den 31. oktober 2021, som ikke er omfattet af opgørelsen.

Årsager til unddragelse af tilsyn og manglende efterlevelse af afgørelser

De interviewede ungetilsynsførende og de kommunale repræsentanter peger overordnet set på fire årsager til, at børn og unge undtager sig tilsyn eller ikke efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. For det første peger de ungetilsynsførende generelt på, at en afgørelse om et forbedringsforløb kan være en stor omvæltning i børnenes og de unges hverdagsliv. Det kan tage tid at vænne sig til ændringerne, hvilket ifølge de ungetilsynsførende er en af årsagerne til, at barnet/den unge ikke i alle tilfælde formår at efterleve nævnets afgørelse. Ifølge de ungetilsynsførende er det særligt den første periode efter nævns mødet, der lægger pres på børnene og de unge, idet de udover at skulle vænne sig til foranstaltningerne i afgørelsen også skal deltage i hyppige tilsynssamtaler med ungekriminalforsorgen. Dette bekræftes i interviewene med børn og unge, idet en stor del af børnene/de unge peger på, at det i begyndelsen af forbedringsforløbet var svært for dem at overskue forpligtelserne, men at det blev lettere efter en periode, når de havde vænnet sig til det. Det er desuden i overensstemmelse med oplysningerne i afsnit 7.1. ovenfor, hvoraf det fremgår, at de fleste af 1. reaktionerne fra ungekriminalforsorgen afgives mindre end tre måneder efter nævns mødet.

Særligt et stort antal foranstaltninger i et forbedringsforløb kan ifølge de ungetilsynsførende være en barriere for, at barnet/den unge formår at efterleve afgørelsen. En af de ungetilsynsførende beskriver barriererne således:

Hvis de har mange foranstaltninger, så kan det være svært at lykkedes med at overholde forpligtelserne. Hvis ikke noget af det allerede er i gang før nævns mødet, og man f.eks. starter støttekontaktperson, fritidsaktivitet, familiebehandling og passe skole på én gang, så er der pludselig mange aftaler, og så føler børnene og de unge fra starten af forløbet et stort pres. Og så kan det bare ende med at blive endnu et nederlag for barnet eller den unge.

De kommunale repræsentanter er af samme opfattelse som de ungetilsynsførende, når det drejer sig om forbedringsforløb med et stort antal foranstaltninger. De nævner eksempler på sager, hvor det har været vanskeligt at tilrettelægge et ugeskema for barnet/den unge med overholdelse af alle forpligtelser.

De ungetilsynsførende fremhæver særligt, at det kan være vanskeligt for nogle børn og unge at overholde foranstaltninger om at følge uddannelses tilbud. En af de ungetilsynsførende beskriver det på følgende måde:

Hvis vi sidder med et barn eller en ung, som har 80 pct. fravær i skolen, og så pludselig efter en afgørelse i nævnet skal møde op 100 pct., så er det næsten umuligt. Hvis man går i en almindelig folkeskole, så skal man have 0 pct. fravær. Så snart man bliver registreret for noget, så falder hammeren, og vi indskærper for ulovligt fravær.

En af de andre ungetilsynsførende nævner i relation hertil, at det i nogle tilfælde vil være hensigtsmæssigt, hvis der for afgørelser om at følge uddannelses tilbud kan ske en gradvis optrapning af kravet til fremmøde, så sandsynligheden for, at barnet/den unge kan overholde

kravet, øges. I den forbindelse fortæller en af de interviewede unge, som før afgørelsen om at passe et skoletilbud ikke kom i skolen, at hun i begyndelsen af forbedringsforløbet alene skulle følge enkelte fag. Det gjorde det mere overskueligt for hende at komme i skolen.

En anden årsag til, at nogle børn og unge unddrager sig tilsyn og/eller ikke efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse er manglende motivation for at overholde forpligtelserne. Dette fremhæves både blandt de ungetilsynsførende og de kommunale repræsentanter.

Baggrunden for den manglende motivation kan ifølge de fagprofessionelle eksempelvis være et misbrug, som overskygger alt andet i barnets/den unges liv. En af de ungetilsynsførende fortæller følgende:

Jeg har set en rød tråd i, at hvis vi har et barn eller en ung, som begynder at have et misbrug af hash, så begynder deres tilgang til de fleste af foranstaltningerne i forløbet og os som samarbejdspartner at være ligegyldig for dem.

Lignende pointe udtrykkes af en af de interviewede unge:

Dengang syntes jeg, det var noget lort, at jeg skulle op og snakke med en eller anden dame til en tilsynssamtale, når jeg ikke havde lyst. Der tog jeg jo stoffer, og det sagde mig ikke noget. Men efter jeg blev stoffri, så fandt jeg ud af, at de gerne ville hjælpe mig.

Blandt de fagprofessionelle er der også eksempler på børn og unge, som generelt har en indifferent holdning til at overholde forpligtelserne i relation til afgørelsen. En af de kommunale repræsentanter fortæller følgende:

Nogle er helt ligeglade, og det italesætter de også: "Hvad har I tænkt jer at gøre?". Så siger vi, at de kan komme i fængsel, men det er de også ligeglade med. De kender mange, der har været i fængsel. Det er intet problem.

Nogle fagprofessionelle nævner desuden, at forældremyndighedsindehaveres modstand mod afgørelsen eller manglende opbakning til at overholde forpligtelserne kan smitte af på barnet/den unge og medvirke til manglende motivation.

En tredje årsag til, at nogle børn og unge unddrager sig tilsyn, er ifølge de ungetilsynsførende, at særligt ressourcetsvage forældremyndighedsindehavere i nogle tilfælde glemmer aftalerne. Dette er særligt et problem i forløb med 10-14-årige børn og unge, hvor det alene er forældremyndighedsindehaverne, der modtager indkaldelserne til tilsynssamtaler i e-boks, hvilket en af de ungetilsynsførende beskriver således:

Det er også et forældreansvar, at børn og unge kommer til tilsynssamtalerne. Børnene under 15 år har ikke selv e-boks og får ikke indkaldelserne til samtalerne, så der oplever jeg, at forældrene også kan glemme det. Vi arbejder også med familier, der ikke alle er lige ressourcestærke, som kan være udfordrede ved, at de ikke er vant til at tjekke deres e-boks.

Nogle af de ungetilsynsførende nævner dog også, at det forekommer, at børn og unge, der er anbragte uden for hjemmet, glemmer aftalerne, og at det er anbringelsesstedet, som har ansvaret for, at barnet/den unge møder op til de aftalte tilsynssamtaler.

En fjerde årsag til unddragelse af tilsyn og manglende efterlevelse af afgørelser er ifølge de interviewede ungetilsynsførende og de kommunale repræsentanter, at nogle børn og unge har en svært nedsat psykisk funktionsevne, som gør det vanskeligt at overholde forpligtelserne. En af de ungetilsynsførende siger: *"Vi har unge med diagnoser, hvor det er svært for dem at forstå, hvorfor vi er her, og hvad vi skal, og hvad konsekvenserne er"*. Der nævnes eksempler på børn og unge, som ikke kan reflektere og som mangler basale færdigheder.

De interviewede børn og unge er spurgt, om der er noget, som, de synes, er eller har været svært ved at skulle overholde forpligtelserne i forbindelse med forbedringsforløbet. Her er det væsentligt at nævne, at nogle af de interviewede børn og unge er diagnosticeret med ADHD, men at ingen af dem har en svært nedsat psykisk funktionsevne. Nogle af børnene og de unge fortæller, at det kan være særligt vanskeligt at overholde forpligtelserne i situationer, hvor de på grund af forbedringsforløbet ikke kan gøre det samme som deres venner. En ung giver følgende eksempel i forhold til en foranstaltning om at skulle passe et skoletilbud:

Det er nemt nok at være i skolen hele tiden, men hvis der f.eks. er nogle, der lige går hjem fra skole før tid, fordi de ikke gider at være der, så vil jeg også.

Andre af de interviewede børn og unge nævner særligt dette i forhold til foranstaltninger om faste hjemkomsttidspunkter, hvor det har været vanskeligt for dem at skulle gå hjem før vennerne, der hygger sig eller holder fest.

Herudover nævner nogle af børnene/de unge, at de har en skæv døgnrytme, som gør det vanskeligt at komme op om morgenen og af sted i skole eller praktik. En af de unge tilskriver det sin ADHD-diagnose, som giver ham tankemylder og søvnbesvær.

7.3

Børns og unges oplevelser af at få pålæg/indsåkærpelser

Blandt de interviewede ungetilsynsførende er der generelt en opfattelse af, at det er forskelligt, hvordan børnene/de unge opfatter det at få et pålæg eller en indskærpelse (reaktion fra ungekriminalforsorgen), fordi de har unddraget sig tilsyn eller ikke efterlevet afgørelsen. Nogle børn og unge er ligeglade, andre synes, det er uretfærdigt, og så er der nogle, der ser indskærpelserne som et klippekort, som kan bruges indtil, der er et enkelt klip tilbage. Det vil sige efter de eksempelvis har fået tre reaktioner for ikke at efterleve afgørelsen, og hvor den fjerde reaktion vil føre til en indberetning til Ungdomskriminalitetsnævnet.

Ti af de interviewede børn og unge har oplevet at få et pålæg eller en indskærpelse. Nogle børn og unge indikerer i deres fortællinger, at de i begyndelsen af forbedringsforløbet lige skulle afprøve grænserne for, hvad der ville udløse en reaktion fra ungekriminalforsorgen. Et pålæg eller en indskærpelse betegnes også af ungekriminalforsorgen som et gult kort. I nedenstående citat fortæller en 17-årig pige om, hvad der kan udløse et gult kort, og hvordan det virker på hende:

Hvis man misser et møde eller ikke lige fortæller, hvor man er. Det er lige meget. Man får bare det der gule kort. Hvis ungekriminalforsorgen ikke trækker sig, men holder sig til det, de siger, så lytter man. Hvis de nu havde sagt "du får et gult kort, hvis du ikke er hjemme inden for to dage", og så de alligevel siger "arh, du kom jo på tredjedagen", så ville jeg ikke tage det seriøst. Men det fandt jeg ud af. De slår hårdt ned på det.

Et par af de unge fortæller, at det først var da de fik at vide, at de var én indskærpelse fra at blive indberettet til Ungdomskriminalitetsnævnet, at det gik op for dem, hvilke konsekvenser indskærpelserne kan have. Flere fortæller, at de bestræber sig på at overholde forpligtelserne af frygt for at blive anbragt uden for hjemmet, eller at en nuværende anbringelse intensiveres – f.eks. fra anbringelse på en åben institution til en delvist lukket institution – hvis sagen indberettes til nævnet. En 17-årig fortæller følgende:

Jeg har brændt de gule kort rimelig hurtigt, jeg har ligget på det røde kort, næsten lige siden jeg startede derinde, så jeg har kun én chance. Og den skal man holde fast i. Jeg var ligeglad til at starte med. Det gad jeg sgu ikke være med til. Men så fik jeg det sidste kort, og så fik jeg at vide op til flere gange, at hvis jeg får det røde kort, så bor du ikke hjemme længere. Så er det tilbage på anbringelsesstedet. Og så tænkte jeg, at nu tager jeg mig sammen. For jeg skal ikke ødelægge det. Nu har jeg brugt rigtig lang tid på at kunne komme hjem og bo, og så skal jeg ikke fucke det op. Jeg kender et par stykker, der har prøvet at få det røde kort, og de siger selv, at de aldrig skulle have gjort det. De skulle bare have beholdt den chance, i stedet for bare at brænde den.

To af de unge tror ikke, at det er muligt for dem at overholde forpligtelserne. De har en formodning om, at de vil komme til at få flere indskærpelser. En af de interviewede unge, som har været i nævnet to gange på grund af manglende efterlevelse af afgørelsen eller unddragelse af tilsyn, siger i den forbindelse:

Jeg har ikke fået gule kort i denne omgang. Men jeg ved, at det nok kommer på et tidspunkt, hvor mit hoved sprænger, og så går jeg lige hjem fra skole eller ud og tager frisk luft. Så ved jeg, at ungekriminalforsorgen får det at vide, og så er det et gult kort.

7.4

Kommunernes tiltag i forbindelse med børns/unges unddragelse af tilsyn og manglende efterlevelse af afgørelser

Hvis barnet eller den unge efter to indskærpelser fortsat ikke efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, skal ungekriminalforsorgen straks orientere den ansvarlige kommune, hvorefter kommunen skal træffe de nødvendige foranstaltninger, der skal sikre, at barnet/den unge efterlever afgørelsen, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens reaktioner § 8. Den ansvarlige kommune skal inden for 14 dage efter orienteringen oplyse ungekriminalforsorgen, hvilke foranstaltninger kommunen har iværksat over for barnet/den unge, jf. bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens reaktioner § 9.

Størstedelen af de kommunale repræsentanter fortæller, at de ved en orientering om manglende efterlevelse af en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet som udgangspunkt har en samtale med barnet eller den unge om årsagen til, at vedkommende ikke overholder forpligtelserne. Dette har de for på den baggrund eventuelt at kunne foretage justeringer af forbedringsforløbet. Nogle af de kommunale repræsentanter nævner eksempler på, at antallet af støttekontaktpersontimer er blevet ændret som følge deraf, eller at barnet/den unge er blevet matchet med en ny støttekontaktperson. Der nævnes også eksempler på, at hyppigheden af samtaler med en misbrugs- eller familiebehandler er blevet justeret. Der er også kommunale repræsentanter, der vurderer, at forbedringsforløbene typisk indeholder de indsatser, som barnet/den unge har behov for, og at de derfor sjældent kan gøre mere end at forsøge at motivere barnet/den unge til at overholde forpligtelserne i afgørelsen samt at orientere om konsekvenserne ved fortsat ikke at gøre det. Hvis de kommunale repræsentanter vurderer, at der er behov for større ændringer af foranstaltningerne i barnets/den unges forbedringsforløb, sender kommunen en anmodning herom til Ungdomskriminalitetsnævnet efter ungdomskriminalitetslovens § 21, se afsnittene 9.3 og 9.6.

Det er vurderingen fra flere af de ungetilsynsførende, at kommunerne i de fleste tilfælde gør, hvad de kan inden for de tilgængelige muligheder for at sikre barnets/den unges efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Nogle ungetilsynsførende nævner dog også eksempler på sager, hvor de ikke mener, at kommunerne har gjort tilstrækkeligt. En af de ungetilsynsførende nævner desuden i nedenstående citat, at kommunernes indsats kan variere:

Jeg kan godt opleve, at respekten for Ungdomskriminalitetsnævnet og hele apparatet omkring det kan variere fra kommune til kommune. Nogle kommuner tager det meget alvorligt og gør sig meget umage over for familien og den unge i forhold til den her omgående orientering om, at barnet eller den unge ikke efterlever afgørelsen. Og så er der nogle kommuner, der ænser det i et øjeblik og skriver, at de ikke kan foretage sig yderligere.

Nogle af de ungetilsynsførende nævner, at der i forbindelse med orienteringen af kommunen ofte er en dialog mellem den ungetilsynsførende og den kommunale sagsbehandler om mulige tiltag over for barnet eller den unge, der skal sikre, at den pågældende fremover overholder afgørelsen.

De interviewede ungetilsynsførende er generelt af den opfattelse, at kommunerne i de fleste tilfælde oplyser ungekriminalforsorgen om iværksatte tiltag inden for tidsfristen på 14 dage.

Myndighedssamarbejde om tilsyn med børn og unge

8.1

Samarbejdet mellem ungekriminalforsorgen og kommunerne

På det generelle plan er oplevelsen blandt både de interviewede ungetilsynsførende og de kommunale repræsentanter, at der overordnet set er et godt samarbejde og en god dialog mellem ungekriminalforsorgen og kommunerne om tilsynet med børn og unge, der har fået en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet med et forbedringsforløb. Begge parter giver udtryk for, at de kan bruge hinanden som sparringspartnere med henblik på at støtte børnene/de unge bedst muligt.

Der er dog nogle af de ungetilsynsførende, der har oplevelsen af, at enkelte af deres kommunale samarbejdspartnere fra forskellige kommuner er så kritiske over for Ungdomskriminalitetsnævnet og ungekriminalforsorgen, at det påvirker myndighedssamarbejdet negativt. En af de ungetilsynsførende siger eksempelvis: *"Jeg oplever stadig ret meget modstand fra sagsbehandlere, der føler, at vi kun er sat til for at gøre deres liv surt og kontrollere, om de gør deres arbejde."* Samtidig er der enkelte af de kommunale repræsentanter, som har oplevelsen af, at de ungetilsynsførende blander sig for meget i kommunens arbejde med børnene og de unge, hvorfor de efterspørger en klarere opgave- og rollefordeling, f.eks. med hensyn til tilsynet med børn og unge.

Samarbejdet mellem ungekriminalforsorgen og kommunerne er reguleret i bekendtgørelsen om ungekriminalforsorgens tilsyn, §§ 16-17. Det fremgår af bekendtgørelsen, at ungekriminalforsorgen mindst én gang om måneden skal kontakte den ansvarlige kommune skriftligt eller telefonisk med henblik på at udveksle nødvendige informationer til brug for arbejdet med barnet eller den unge, og at ungekriminalforsorgen skal kontakte den ansvarlige kommune, hvis barnets/den unges forhold giver anledning til bekymring, som kommunen bør kende til.

I forhold til den månedlige udveksling af informationer er det de interviewede ungetilsynsførendes oplevelse, at de kommunale sagsbehandlere bidrager med en vurdering af barnets/den unges situation. Nogle af de kommunale repræsentanter efterspørger omvendt mere information fra de ungetilsynsførende om deres vurdering af barnets/den unges situation. Det varierer om den månedlige udveksling af informationer foregår telefonisk eller via e-mail. Nogle af de kommunale repræsentanter nævner, at de foretrækker telefonisk kontakt, da det giver bedre mulighed for en tovejskommunikation end en mail med nogle standardspørgsmål om barnet/den unge. Nogle af de ungetilsynsførende nævner i den forbindelse, at de har erfaret, at det er vanskeligt at få fat på de kommunale sagsbehandlere via telefonen.

Enkelte af de kommunale repræsentanter giver udtryk for, at de i nogle tilfælde kan have vanskeligt ved at se formålet med, at ungekriminalforsorgen henvender sig til kommunerne på månedlig basis. En af disse interviewpersoner giver følgende eksempel:

De ungetilsynsførende kontakter f.eks. anbringelsesstedet eller støttekontaktpersonen en gang om ugen og snakker med dem om, hvorvidt barnet eller den unge overholder sine ting. Så der bliver de opdateret. Så virker det som tids-spild, at de også skal høre det fra os en gang om måneden. Jeg kan jo ikke sige mere, end jeg får at vide fra støttekontaktpersonen eller anbringelses-stedet.

Nogle af de kommunale repræsentanter peger på, at de ungetilsynsførende kan være bedre opdaterede på barnets eller den unges situation end de kommunale sagsbehandlere.

I de tilfælde, hvor barnet eller den unge mistænkes eller sigtes for ny kriminalitet, er det ifølge de ungetilsynsførende relevant, at kommunerne straks orienterer ungekriminalforsorgen herom. Dette sker tilsyneladende ikke altid. En af de ungetilsynsførende udtrykker følgende:

Jeg har prøvet et par enkelte sager, hvor jeg med det samme bliver ringet op af kommunen og orienteret om, at den unge er blevet sigtet. Det fungerer ret godt, for ellers føler man sig dårligt klædt på til tilsynssamtalerne. Vi skal prøve at forebygge ny kriminalitet, så vi bliver også nødt til at vide, hvis de begår noget nyt. Men jeg føler ikke, den gode kommunikation mellem myndighederne er etableret endnu. Det er ikke helt i system.

En af de kommunale repræsentanter nævner også, at de ikke altid husker at informere de ungetilsynsførende om ny kriminalitet, og at dette er et udviklingspunkt for kommunen:

Ungekriminalforsorgen bliver ikke automatisk informeret af politiet om ny kriminalitet, så de er ikke rigtig med på, hvad der foregår. I starten var jeg ikke klar over, at jeg skulle informere dem, men nu er jeg blevet bedre til at huske det.

8.2

Unge i dobbelt tilsyn ved ungekriminalforsorgen og Kriminalforsorgen i Frihed

De 15-17-årige, der er underlagt tilsyn ved ungekriminalforsorgen, fordi de har modtaget en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet, kan samtidig, som betingelse i deres dom, være underlagt tilsyn ved Kriminalforsorgen i Frihed. Disse unge er med andre ord i 'dobbelt tilsyn'.

Antallet af oprettede sager med 15-17-årige unge i dobbelt tilsyn i perioden 1. december 2020 til 31. oktober 2021 er opgjort i tabel 8.

Det fremgår af tabellen, at ungekriminalforsorgen har oprettet i alt 355 sager med unge i alderen 15-17 år i perioden, og at 12 pct. af disse unge er eller har været i dobbelt tilsyn. Det fremgår også af tabellen, at andelen er mindst blandt de 15-årige, hvor fem pct. af de unge er eller har været i dobbelt tilsyn, og størst blandt de 17-årige, hvor 15 pct. af de unge er eller har været i dobbelt tilsyn.

Tabel 8²⁹

Antal oprettede sager med 15-17-årige unge, der er underlagt dobbelt tilsyn, fordelt efter alder, 1. december 2020 til 31. oktober 2021.

	Antal oprettede sager	Antal sager med dobbelttilsyn	Andel sager med dobbelttilsyn
15 år	59	3	5 %
16 år	165	20	12 %
17 år	131	20	15 %
I alt	355	43	12 %

Kilde: Ungekriminalforsorgen

Det fremgår af pkt. 18 i [*Vejledning om ungekriminalforsorgens tilsyn med barnets eller den unges efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse*](#), at ungekriminalforsorgen og kriminalforsorgen i hver enkelt sag – på baggrund af en konkret vurdering – skal aftale, hvordan udmøntningen af de to tilsyn skal foregå. Der er udarbejdet procedurer for samarbejdet mellem ungekriminalforsorgen og kriminalforsorgen, som beskriver, at de første fire tilsynssamtaler gennemføres af ungekriminalforsorgen og kriminalforsorgen i fællesskab. Herefter vurderes det, hvem der skal være henholdsvis primær og sekundær sagsbehandler, hvor den primære sagsbehandler efter fjerde tilsynssamtale skal afholde tilsynssamtalerne uden den sekundære sagsbehandler. De ungetilsynsførende fortæller, at vurderingen af, hvilken myndighed der skal forestå afholdelsen af tilsynssamtalerne, blandt andet foretages med udgangspunkt i, hvilken myndighed der har det længste forløb med den unge. Den myndighed, der skal forestå afholdelsen af tilsynssamtalerne, følger op på alle foranstaltninger og vilkår under tilsynssamtalerne og videregiver relevante informationer til den anden myndighed. Begge myndigheder udfører sideløbende hermed de påkrævede kontroller, og relevante dokumenter udveksles løbende.

Nogle af de interviewede ungetilsynsførende peger på, at den nævnte procedure for dobbelt tilsyn betyder, at ikke alle unge i dobbelt tilsyn bemærker, at de er underlagt dobbelt tilsyn. Dette skyldes, at de primært deltager i samtaler med en repræsentant fra én myndighed –

²⁹ Alderen angår den unges alder på tidspunktet for afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet.

enten ungekriminalforsorgen eller Kriminalforsorgen i Frihed. Enkelte af de ungetilsynsførende har herudover opfattelsen af, at nogle af de unge kan være forvirrede over rollefordelingen mellem de to myndigheder, særligt i de indledende tilsynssamtaler hvor begge myndigheder deltager.

Nogle af de ungetilsynsførende kan ikke se det meningsfulde i at føre dobbelt tilsyn med de unge. De mener, at tilsynet bør foretages af ungekriminalforsorgen *eller* Kriminalforsorgen i Frihed. Der er dog også ungetilsynsførende, der omvendt tilkendegiver, at det er hensigtsmæssigt med dobbelt tilsyn i sager, hvor den unge får en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet som 17-årig, da det betyder, at tilsynsforløbet kan fortsætte ved Kriminalforsorgen i Frihed, efter den unge er blevet myndig.

Genindbringelse af sager for Ungdomskriminalitetsnævnet

I perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 fik 2.230 børn og unge behandlet mindst én hovedsag i Ungdomskriminalitetsnævnet. Betegnelsen hovedsag anvendes om de nye sager, der behandles i nævnet, mens en genindbringelsessag er en hovedsag, der tages op igen.³⁰ I alt fik 647 (29 pct.) af de 2.230 børn og unge, der fik behandlet en hovedsag i undersøgelsesperioden, genindbragt en – eller flere – sager for nævnet, jf. tabel 9.

Tabel 9³¹

Antal børn/unge, der på undersøgelsestidspunktet har fået mindst én sag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, fordelt efter antallet af genindbringelser, 1. januar 2019 til 31. oktober 2021.

Antal genindbringelser	Antal børn/unge	Andel
Ingen genindbringelser	1.583	71 %
1	407	18 %
2	151	7 %
3 eller flere	89	4 %
I alt	2.230	100 %

Kilde: Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

Ungdomskriminalitetsnævnet behandlede i alt 1.053 genindbringelsessager i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021. Fire af disse sager blev efterfølgende trukket tilbage af den part eller myndighed, der havde anmodet om, at sagen blev genoptaget, og i yderligere 12 sager traf nævnet afgørelse om at afvise genindbringelsessagen.

Der kan være forskellige årsager til, at en hovedsag genindbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet. En sag kan blive genindbragt for nævnet, hvis:

- Barnet/den unge unddrager sig tilsyn og/eller undlader at efterleve Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse.

³⁰ Et barn/en ung kan have flere hovedsager, f.eks. hvis Ungdomskriminalitetsnævnet, første gang sagen behandles, træffer afgørelse om ikke at iværksætte et forbedringsforløb eller en straksreaktion, hvorefter barnet/den unge henvises til nævnet på ny på grund af et nyt forhold.

³¹ Opgørelsen omfatter både afsluttede og uafsluttede sager. Opgørelsen vil derfor givetvis underestimere antallet af børn/unge, der inden sagens afslutning vil få deres sag genindbragt. Desuden bemærkes det, at børn og unge, som har fået en sag afvist af Ungdomskriminalitetsnævnet, *ikke* er inkluderet.

- Ungekriminalforsorgen, den ansvarlige kommune, barnet/den unge, der er fyldt 12 år, eller forældremyndighedsindehaverne anmoder Ungdomskriminalitetsnævnet om ændring eller ophør af et forbedringsforløb.
- For så vidt angår anbringelsessager: Kommunen har orienteret eller anmodet Ungdomskriminalitetsnævnet om hjemgivelse eller ændring af anbringelsessted.
- For så vidt angår anbringelsessager: Kommunen anmoder Ungdomskriminalitetsnævnet om opretholdelse af en anbringelse uden for hjemmet.
- Barnet/den unge er mistænkt (10-14-årige) eller dømt (15-17-årige) for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet.
- Ungekriminalforsorgen indberetter til Ungdomskriminalitetsnævnet, at barnet eller den unge ikke efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, jf. ungdomskriminalitetsloven §§ 12-14 og § 18, stk. 2, og den ansvarlige kommune ikke træffer de fornødne foranstaltninger for at sikre dette.

Genindbragte sager kan være registreret som genindbragt af flere årsager. Derfor er de forskellige årsager til genindbringelse ikke gensidigt udelukkende, og en opgørelse af antallet af sager, der er genindbragt af forskellige årsager, vil således ikke summere til det samlede antal. I de følgende afsnit behandles de tre hyppigst forekommende årsager til, at sager genindbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet, dvs. genindbringelse som følge af 1) unddragelse af tilsyn/manglende efterlevelse af afgørelse, 2) ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, og 3) anmodning om ændring eller ophør af foranstaltninger i et forbedringsforløb.

9.1

Genindbringelser grundet unddragelse af tilsyn og/eller manglende efterlevelse af afgørelse

Hvis et barn eller en ung unddrager sig tilsyn eller undlader at efterleve Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, vil ungekriminalforsorgen – efter 2-3 reaktioner – indberette sagen til nævnet, jf. ungdomskriminalitetsloven § 50, stk. 2, se evt. også figur 4 og 5. Ungdomskriminalitetsnævnet kan på baggrund af indberetningen genoptage sagen til behandling.

I perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 er 361 sager (ud af 1.037 genindbringelsessager) genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet, fordi barnet/den unge har unddraget sig tilsyn og/eller har undladt at efterleve nævnets afgørelse. Disse 361 sager angår 292 børn og unge, dvs. 13 pct. af de børn/unge, der i alt fik en hovedsag behandlet af nævnet i perioden.

Der er stor variation i sagsbehandlingstiden i genindbringelsessagerne, idet der er gået fra én enkelt til 446 dage, fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat modtog oplysningen om, at

barnet/den unge har unddraget sig tilsyn og/eller undladt at efterleve Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, til der er truffet afgørelse i genindbringelsessagen.³² Godt en femtedel af sagerne er afgjort senest en måned efter, at oplysningerne er modtaget, mens godt tre fjerdedele er afgjort senest tre måneder efter modtagelsen af oplysningerne.

9.2

Genindbringelser grundet ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet

Ungdomskriminalitetsnævnet kan genoptage en sag, hvis et barn/en ung i alderen 10-14 år mistænkes for at have begået ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, samt hvis en ung i alderen 15-17 år dømmes for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. Dette vedrører tilfælde, hvor betingelserne for henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet er opfyldt, jf. ungdomskriminalitetsloven § 2, og hvor henvisningen sker fra politiet (for de 10-14-årige) eller fra domstolene (for de 15-17-årige).

I dataudtrækket fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariatet fremgår ikke, om den nye personfarlige eller anden alvorlige kriminalitet for de 10-14-årige er begået inden eller under et forbedringsforløb. Dette betyder, at opgørelserne vedrørende denne aldersgruppe angår alle de genindbringelsessager, hvori årsagen til genindbringelse er registreret som ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. Der kan således være tilfælde, hvor en 10-14-årig, der er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, mistænkes for et nyt kriminelt forhold i perioden mellem henvisningen til nævnet og afholdelsen af nævnsmødet, og hvor nævnet ikke når at blive informeret herom inden mødet.

I perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 er 121 sager (ud af 301 genindbringelsessager vedrørende 10-14-årige børn og unge) genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet, fordi barnet/den unge er mistænkt for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, herunder oftest vold (40 pct.), røveri (23 pct.) og trusler/vold mod tjenestemand (17 pct.), mens relativt få sager angår andre typer af kriminalitet. Disse 121 sager angår 93 børn og unge, hvilket svarer til 9 pct. af de 10-14-årige børn/unge, der i alt fik en hovedsag behandlet af nævnet i undersøgelsesperioden.

Der er også i disse sager stor variation i sagsbehandlingstiden, da der er gået fra nul til 417 dage, fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat modtog oplysningen om, at barnet/den unge er mistænkt for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, til at der er truffet en afgørelse i genindbringelsessagen. Knap en tredjedel af sagerne er afgjort senest en måned efter, at oplysningen er modtaget, og knap 8 ud af 10 sager er afgjort senest tre måneder efter modtagelsen af oplysningerne.

³² De meget korte sagsbehandlingstider ses oftest i sager, hvor der er truffet en formandsafgørelse eller en skriftlig afgørelse. Lange sagsbehandlingstider kan skyldes, at Ungdomskriminalitetsnævnet afventer, at den unge prøveløslades, eller at en ny straffesag afsluttes.

For de 15-17-årige er det i dataudtrækket for 2021 muligt at adskille de sager, der er genindbragt, fordi den unge er dømt for personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet begået *inden* et forbedringsforløb, fra de sager, der er genindbragt, fordi den unge er dømt for personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet begået *under* et forbedringsforløb. Disse sager kan *ikke* adskilles fra hinanden i dataudtrækket for 2019-2020. Derfor anvendes i dette afsnit udelukkende genindbringelsessager for 2021, hvor en 15-17-årige har fået sin sag genindbragt for ungdomskriminalitetsnævnet, fordi den unge er dømt for at have begået personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet *under* et forbedringsforløb.

I perioden 1. januar 2021 til 31. oktober 2021 er 52 sager (ud af 416 genindbringelsessager vedrørende 15-17-årige unge) genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet, fordi den unge er dømt for at have begået ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet under et forbedringsforløb, herunder oftest vold (37 pct.) og trusler/vold mod tjenestemand (33 pct.). De 52 sager angår 50 unge.

Sagsbehandlingstiden varierer fra 17 til 182 dage, fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat modtog oplysningen om, at den unge er dømt for personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet begået under et forbedringsforløb, til at der er truffet en afgørelse i genindbringelsessagen. Godt en femtedel af sagerne er afgjort senest en måned efter, at oplysningen er modtaget, og knap 8 ud af 10 sager er afgjort senest tre måneder efter modtagelsen af oplysningerne.

9.3

Genindbringelser ved anmodning om ændring eller ophør af et forbedringsforløb

Ungdomskriminalitetsnævnet kan efter anmodning fra ungekriminalforsorgen, den ansvarlige kommune, barnet/den unge, der er fyldt 12 år, eller forældremyndighedsindehaverne træffe afgørelse om ophør eller ændring af foranstaltninger fastsat efter ungdomskriminalitetslovens §§ 12-14 eller 18, når der foreligger nye oplysninger, som har væsentlig betydning for indsatsen over for barnet/den unge, jf. ungdomskriminalitetsloven § 21. Det fremgår af bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, at bestemmelsen har til formål at sikre, at der kan tages hensyn til ændrede livsforhold, så indsatsen til enhver tid er den rette over for barnet/den unge. Dette skal ses i lyset af, at foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens §§ 12-14 og 18 skal ophøre, når deres formål er nået, eller når foranstaltningerne ikke længere opfylder deres formål.

I perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 er 250 sager (ud af 1.037 genindbringelsessager) genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet, fordi der er foretaget en anmodning om ophør eller ændring af foranstaltninger, jf. ungdomskriminalitetsloven § 21.³³ Disse 250 sager

³³ Afgørelserne er baseret på de genindbringelsessager, der er tilbage, når sager, der er genindbragt på baggrund af ungdomskriminalitetslovens §§ 22-24 og 50-51, og på baggrund af ny kriminalitet er fraser-

angår 226 børn og unge, dvs. 10 pct. af samtlige børn/unge, der har fået en hovedsag behandlet af nævnet i perioden.

Sagsbehandlingstiden varierer fra nul til 524 dage, fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat modtog anmodningen om ophør eller ændring af foranstaltninger, til at der er truffet en afgørelse i genindbringelsessagen. 41 pct. af sagerne er afgjort senest en måned efter, at sekretariat modtog anmodningen, og 88 pct. er afgjort senest tre måneder efter modtagelsen af anmodningen.

9.4

Udfaldet af sager der genindbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet

Tabel 10 viser antallet af sager, der er genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet i perioden 1. januar 2020 til 31. oktober 2021 af de netop beskrevne årsager.³⁴ Sagerne er fordelt efter udfald.

Tabel 10

Antal genindbringelsessager fordelt efter årsag til genindbringelse og sagernes udfald, 1. januar 2020 til 31. oktober 2021.

Udfald	Unddragelse af tilsyn/manglende efterlevelse af afgørelse	Ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet (10-14-årige) ³⁵	Anmodning om ændring eller ophør af forbedringsforløb
Ændring af forbedringsforløb	58 %	42 %	55 %
Ophør af forbedringsforløb	6 %	0 %	30 %
Ingen ændring af forbedringsforløb	35 %	57 %	14 %
Orientering vedr. anbringelse taget til følge	2 %	1 %	0 %
I alt	100 %	100 %	100 %
Antal sager (N)	338	102	231

teret. Hvis et barn/en ung får sin sag genindbragt grundet eksempelvis manglende efterlevelse af nævnets afgørelse og en anmodning om ophør eller ændring af foranstaltninger er sagen således *ikke* inkluderet i disse opgørelser.

³⁴ Tabellen omfatter ikke 2019, fordi der er foretaget ændringer i Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariats journaliserings- og sagsstyringssystem, således at nogle oplysninger vedrørende sager behandlet i 2020 og 2021 er registreret anderledes end for sager behandlet i 2019, jf. afsnit 2.2.

³⁵ Sager vedrørende 15-17-årige unge, der er genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet grundet ny kriminalitet begået *under* et forbedringsforløb indgår ikke i tabellen, da disse oplysninger angår en kortere periode (1. januar 2021 til 31. oktober 2021).

Af tabellen fremgår, at det ofte sker, at en genindbringelsessag ender med, at Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse om at foretage ændringer i et igangværende forbedringsforløb. Dette er tilfældet i mere end halvdelen af de sager, der er genindbragt for nævnet, fordi barnet/den unge har unddraget sig tilsyn og/eller undladt at efterleve nævnets afgørelse, eller fordi der anmodes om ændring eller ophør af et forbedringsforløb. Det er herudover tilfældet i 42 pct. af de sager, der er genindbragt, fordi 10-14-årige børn/unge er mistænkt for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. Det fremgår også af tabellen, at Ungdomskriminalitetsnævnet ligeledes ofte træffer afgørelse om ikke at foretage ændringer i forbedringsforløbet, men at der er væsentlig variation i andelen af sager med dette udfald på tværs af årsagerne til genindbringelse for nævnet. I mere end halvdelen af sagerne, som er genindbragt, fordi 10-14-årige børn og unge er mistænkt for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, træffer Ungdomskriminalitetsnævnet afgørelse om ikke at foretage ændringer i forbedringsforløbet,³⁶ mens dette er tilfældet i godt en tredjedel af sagerne, som er genindbragt, fordi barnet/den unge har unddraget sig tilsyn og/eller undladt at efterleve nævnets afgørelse, og i 14 pct. af sagerne, som er genindbragt efter anmodning om ændring eller ophør af et forbedringsforløb. Endvidere ses der en stor variation i andelen af genindbringelsessagerne, hvori Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse om, at forbedringsforløbet skal ophøre. Dette gør sig gældende for 30 pct. af sagerne, som er genindbragt efter anmodning om ændring eller ophør af forbedringsforløbet, mens det gør sig gældende for henholdsvis seks pct. og ingen af sagerne, som er genindbragt, fordi barnet/den unge har unddraget sig tilsyn og/eller undladt at efterleve nævnets afgørelse, og fordi 10-14-årige børn og unge er mistænkt for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet.

Da oplysningerne om de 15-17-årige unge, der er genindbragt for nævnet, fordi den unge er dømt for at have begået personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet *under* et forbedringsforløb, angår en kortere periode, nemlig perioden 1. januar 2021 til 31. oktober 2021, fremgår disse oplysninger ikke af tabel 10. Det kan dog oplyses, at Ungdomskriminalitetsnævnet i 40 pct. af genindbringelsessagerne i denne kategori har truffet afgørelse om at ændre forbedringsforløbet. I 27 pct. af sagerne har nævnet truffet afgørelse om *ikke* at foretage ændringer, mens nævnet i den resterende tredjedel har truffet afgørelse om at lade forbedringsforløbet ophøre for i stedet at starte et helt nyt forløb. Årsagen hertil er oftest, at det muliggør et forbedringsforløb, der samlet set har en længere varighed.

9.5

Betydningen for børn og unge af at få en sag genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet

Blandt de interviewede ungetilsynsførende og kommunale repræsentanter er der en oplevelse af, at det er meget forskelligt, om børnene/de unge opfatter dét at få deres sag genindbragt

³⁶ Dette kan blandt andet skyldes, at den nye personfarlige eller anden alvorlige kriminalitet for de 10-14-årige er begået inden – frem for under – et forbedringsforløb, jf. afsnit 9.2, og at Ungdomskriminalitetsnævnet vurderer, at oplysninger om denne personfarlige eller anden alvorlige kriminalitet ikke giver anledning til at foretage ændringer i forbedringsforløbet.

for Ungdomskriminalitetsnævnet på grund af unddragelse af tilsyn, manglende efterlevelse af afgørelsen eller ny kriminalitet som en konsekvens af deres egen adfærd.

En af de ungetilsynsførende beskriver i nedenstående citat to forskellige reaktioner på dét at komme i nævnet igen:

Der er mange af dem, jeg har indberettet, hvor det egentlig først er, når de kommer til nævnsmødedelen igen, at de indser, at det er alvorligt, det her. Når først de sidder til mødet, synes de ikke, det er så fedt, at sagen kommer op igen. Men der er også dem, der er iskolde, fordi de har en forståelse af, at afgørelsen ved nævnsmødet i sidste ende ikke har nogen konsekvens.

Fem af de interviewede børn og unge har en eller flere gange fået deres sag genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet, fordi de har unddraget sig tilsyn, ikke efterlevet afgørelsen eller begået ny kriminalitet. Disse børn og unge er spurgt om deres oplevelse af at være til nævnsmøde igen. En af de unge, der har været i nævnet flere gange, siger følgende:

De første gange var man lidt spændt på det, men ellers jeg har været ret ligeglad med at være til nævnsmøder, for jeg havde jo erfaring med det i forvejen. Så for mit vedkommende var det ikke noget specielt.

I modsætning hertil beskriver to af de andre børn/unge, at det først var i forbindelse med genindbringelsen af deres sag for nævnet, at de blev opmærksomme på konsekvenserne ved deres adfærd. Den ene udtrykker det således:

Det var først anden gang, jeg så, at det var noget værre lort, jeg var ude i. Det tænkte jeg ikke første gang, fordi man er i en alder af 14 år, og så tænker man ikke rigtig over konsekvenserne, før man ser, at de står lige foran døren.

De resterende to af de interviewede børn/unge, der har fået deres sag genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet, udtrykker blot lettelse over, at de ikke fik en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet eller forlænget anbringelse uden for hjemmet.

9.6

Ungekriminalforsorgens og kommunernes erfaringer med anmodning om ændring eller ophør af forbedringsforløb

Alle de interviewede ungetilsynsførende og de fleste af de kommunale repræsentanter har erfaringer med at anmode Ungdomskriminalitetsnævnet om ændringer i et forbedringsforløb, jf. ungdomskriminalitetsloven § 21. Anmodninger om ændringer i et forbedringsforløb forekommer ifølge interviewpersonerne typisk i tilfælde, hvor konkrete foranstaltninger i forbedringsforløbet ikke længere vurderes meningsfulde. Der nævnes eksempler på tilfælde, hvor målet for en del af indsatsen er nået, eksempelvis at barnet eller den unge ikke længere er i et misbrug, og at en foranstaltning om misbrugsbehandling derfor afsluttes. Der nævnes også eksempler på tilfælde, hvor en eller flere foranstaltninger i et forbedringsforløb vurderes at være en barriere for, at indsatsen i forbindelse med de øvrige foranstaltninger i forbedringsforløbet kan fungere. En af de ungetilsynsførende giver følgende eksempel:

Jeg har oplevet et par gange, at man anmoder om at tage foranstaltninger om at passe et skoletilbud ud af forbedringsforløbet, fordi de ikke kan overholde det, og man så skal indberette hele tiden. Så får barnet eller den unge noget ro til at tilpasse sig de andre foranstaltninger, og så skal det med skolen nok komme med tiden.

Nogle af interviewpersonerne nævner desuden eksempler på tilfælde, hvor de har anmodet om en ændring i et forbedringsforløb, fordi de vurderede, at det igangværende forbedringsforløb ikke var tilstrækkeligt.

I løbet af et forbedringsforløb opnår man et kendskab til barnet eller den unge og deres familie og de andre samarbejdspartnere, der er omkring barnet eller den unge, og får større viden, der antyder, at det nuværende forløb ikke er nok. Så når jeg anmoder om ændring, er det for at sætte flere foranstaltninger på eller for at anbringe [barnet/den unge uden for hjemmet], men det er måske også for at ændre en anbringelse fra en åben til en sikret eller delvist sikret anbringelse, fordi der kan være stor bekymring for, at den unges risikoadfærd er på vej i en retning, som er til skade for den unge eller omverdenen.

Det er hovedsageligt de interviewede ungetilsynsførende og i mindre grad de kommunale repræsentanter, der har erfaringer med anmodninger om ophør af foranstaltninger. Sådanne anmodninger forekommer ifølge de ungetilsynsførende typisk i tilfælde, hvor barnets eller den unges deltagelse i forbedrings- og tilsynsforløbet er uproblematisk, og hvor barnet/ den unge ikke længere vurderes at være kriminalitetstruet. En af de ungetilsynsførende giver følgende eksempler:

Vi har f.eks. en sag, hvor de bekymringer, der havde været omkring den unges skoledeltagelse da kommunen havde sendt indstillingen, ikke længere var aktuelle, da nævnsrådet fandt sted. Nævnet vælger alligevel at træffe beslutning om et forbedringsforløb. Men der er vores vurdering den samme som kommunens, at den unge ikke burde have forløbet. Der anmoder jeg om ophør, selv om der kun er gået 2-3 måneder. Jeg har prøvet lignende i andre sager 3-4 gange inden for det seneste år. Det kan også være en ung, der i et års tid har været kriminalitetstruet, men hvor det meget hurtigt bliver forbedret, og hvor det ikke giver mening at fortsætte med det sidste år af et forbedringsforløb.

Nogle af de ungetilsynsførende og kommunale repræsentanter nævner herudover, at de i enkelte tilfælde har anmodet om ophør af et forbedringsforløb på baggrund af en svært nedsat psykisk funktionsevne hos barnet/den unge. Der nævnes eksempler på børn og unge med en svær grad af autisme, hjerneskade eller krigstraumer, hvor de ungetilsynsførende og kommunale repræsentanter ikke vurderer det som formålstjenligt, at børnene/de unge underlægges kontrol og tilsyn af ungekriminalforsorgen.

Ifølge nogle af de ungetilsynsførende og kommunale repræsentanter er der ofte en drøftelse mellem ungekriminalforsorgen og kommunen forud for, at en af parterne anmoder Ungdomskriminalitetsnævnet om ændring eller ophør af et forbedringsforløb. Der er således ifølge dem ofte en fælles opfattelse af, hvad der er behov for at ændre i de enkelte forløb, og om et forløb bør ophøre. Nogle af de kommunale repræsentanter påpeger en fordel i, at afgørelser om ændring eller ophør i en del tilfælde kan træffes på et skriftligt grundlag, jf. ungdomskriminalitetsloven § 21, stk. 3, da dette gør, at afgørelsen kan træffes hurtigere, end hvis der skulle afholdes et nyt nævnsmøde. En enkelt af de kommunale repræsentanter mener dog stadig, at processen ved anmodningen om ophør eller ændring af foranstaltninger er for langsomme:

Det er så omstændelig en proces, hvis man kommer i mål før tid med en indsats og gerne vil fjerne foranstaltninger fra forløbet. Hvis ikke det går hurtigt, så mister de unge motivationen. Vi skal kunne komme hurtigt ud over stepperne, men vi skal også kunne fjerne noget hurtigt, hvis situationen skifter.

9.7

Orientering om og genbehandling af anbringelsessager i Ungdomskriminalitetsnævnet

Kommunerne har, ved samtidig *orientering* af Ungdomskriminalitetsnævnet, mulighed for at hjemgive et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet med samtykke som led i et forbedringsforløb, eller ændre anbringelsesstedet uden at genindbringe sagen for Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis der kan opnås samtykke hertil fra barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne, jf. ungdomskriminalitetsloven § 22, stk. 5 og 6, og § 24, stk. 3.³⁷ Kan kommunen ikke opnå det nødvendige samtykke, skal kommunen *anmode* om at sagen genbehandles i Ungdomskriminalitetsnævnet med henblik på nævnets stillingtagen til spørgsmålet om hjemgivelse eller ændring af anbringelsessted, jf. ungdomskriminalitetsloven §§ 22 og 24.

Hjemgivelse af børn og unge: I perioden 1. januar 2020 (hvorfra oplysningerne er tilgængelige) til 31. oktober 2021 har den ansvarlige kommune *orienteret* Ungdomskriminalitetsnævnet om, at et barn/en ung er hjemgivet fra et anbringelsessted med samtykke fra den unge og forældremyndighedsindehaverne i fire sager (angående fire børn/unge). I alle disse fire sager har Ungdomskriminalitetsnævnet taget orienteringen fra kommunen til følge. I yderligere 15 sager (angående 15 børn og unge) har den ansvarlige kommune forelagt Ungdomskriminalitetsnævnet en *anmodning* om hjemgivelse af barnet/den unge. I 12 af disse sager har nævnet truffet afgørelse om at imødekomme anmodningen, mens anmodningen er blevet afvist i de

³⁷ Ved ændring af anbringelsessted er der krav om samtykke fra barnet/den unge, der er fyldt 12 år og forældremyndighedsindehaveren, jf. ungdomskriminalitetslovens § 24, stk. 3, ved hjemgivelse fra anbringelse efter ungdomskriminalitetslovens § 22, stk. 5 er der krav om samtykke fra barnet/den unge, der er fyldt 15 år og forældremyndighedsindehaveren, og ved hjemgivelse fra anbringelse efter ungdomskriminalitetslovens § 22, stk. 6, er der alene krav om samtykke fra barnet eller den unge.

resterende tre sager. Herudover har Ungdomskriminalitetsnævnet truffet afgørelse om hjemgivelse af et barn/en ung, jf. ungdomskriminalitetsloven § 22, i én sag, hvor den ansvarlige kommune ikke har anmodet herom.

Ændring af anbringelsessted: I perioden 1. januar 2020 (hvorfra oplysningerne er tilgængelige) til 31. oktober 2021 har den ansvarlige kommune *orienteret* Ungdomskriminalitetsnævnet om, at de har ændret anbringelsessted for et barn/en ung med samtykke fra barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne i 91 sager (angående 79 børn/unge). I 81 af disse sager har nævnet taget orienteringen til følge, mens nævnet har genoptaget de resterende 10 sager. I yderligere 109 sager (angående 88 børn/unge) har den ansvarlige kommune forelagt Ungdomskriminalitetsnævnet en *anmodning* om at ændre anbringelsessted for et barn/en ung uden barnet/den unges og/eller forældremyndighedsindehavernes samtykke. I 101 sager har nævnet truffet afgørelse om at imødekomme anmodningen, mens den er afvist i de resterende otte sager. Herudover har Ungdomskriminalitetsnævnet truffet afgørelse om ændring af anbringelsessted for et barn/en ung i tre sager uden forudgående anmodning herom fra kommunen.

Oplevelser af betydningen af afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet

I det følgende gennemgås og eksemplificeres børnenes og de unges forskellige perspektiver på betydningen af at have fået en afgørelse om et forbedringsforløb i Ungdomskriminalitetsnævnet. Slutteligt belyses også forældremyndighedsindehaveres oplevelser af betydningen af, at deres barn har fået en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet. En afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet skal i den forbindelse forstås som alt det, der følger af at få en afgørelse i nævnet, herunder at deltage på et nævnsmøde, at efterkomme foranstaltninger i et forbedringsforløb, at blive kontrolleret og at være under tilsyn af ungekriminalforsorgen. I nogle tilfælde vil interviewpersonernes oplevelser være knyttet til enkelte delelementer, og i andre tilfælde vil oplevelserne angå alt det, der følger af en afgørelse i nævnet.

Det skal indledningsvist bemærkes, at udsagnene fra de interviewede børn/unge og forældremyndighedsindehaverne ikke kan betragtes som repræsentative for alle familier, der har oplevet at få – eller at deres barn har fået – en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet. Dette skyldes blandt andet, at et relativt stort antal børn og unge har takket nej til at deltage i interview, jf. afsnit 2.1.3. Udsagnene skal derfor ses som forskellige eksempler på, hvilken betydning en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet kan have for de involverede parter. Børnenes/de unges og forældremyndighedsindehavernes udsagn bliver løbende suppleret og nuanceret af de interviewede ungetilsynsførendes og kommunale repræsentanters mere generelle vurderinger af betydningen af at få en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet.

10.1

Børnenes/de unges oplevelser af betydningen af afgørelsen i nævnet og det forløb der følger heraf

Størstedelen af de interviewede børn og unge fortæller, at de har været igennem en positiv, personlig udvikling i perioden fra før, de blev henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, til interviewtidspunktet, og at deres trivsel generelt er forbedret. De fleste af disse børn og unge tillægger afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet en betydning herfor, mens enkelte har en opfattelse af, at den positive personlige udvikling skyldes faktorer, som ikke har noget med nævnet at gøre, eksempelvis at have fået et job, at have fået en kæreste eller selv at have besluttet sig for at ændre nogle forhold i sit liv.

De børn og unge, som tillægger afgørelsen i nævnet en betydning for deres positive, personlige udvikling, fremhæver særligt tre forhold. Det ene forhold angår selve nævnsmødet, hvor nogen får en erkendelse af, at deres adfærd kan have alvorlige konsekvenser. Det andet omhandler de konkrete foranstaltninger, der indgår i forbedringsforløbet, og som har hjulpet dem, og det tredje angår de tydelige regler og konsekvenser, der følger af at være i tilsyn ved ungekriminalforsorgen. I fortællingerne er der typisk tale om en kombination af disse forhold, men hvor noget har været mere tungtvejende for nogen end for andre i forhold til deres positive, personlige udvikling.

Som eksempel på det første forhold, fortæller en 16-årig følgende om begyndelsen på sin positive udvikling, der startede på nævnsmødet:

Det har taget lang tid at komme på rette spor igen. Men som jeg husker det, er det der ved nævnet, at jeg virkelig får at vide, hvilke konsekvenser der er. Det, tror jeg, virkelig var et wake-up call. Da det kom, så var der også mange andre ting, der gik op for mig – at jeg skulle tage imod al den her hjælp, der var lige foran mig. Der var jeg nødt til at tage mig sammen.

Hvad angår det andet forhold eksemplificeres dette blandt andre af to af de interviewede børn/unge, som tilskriver en foranstaltning om anbringelse uden for hjemmet meget stor betydning for deres positive udvikling. En 16-årig fortæller følgende:

Jeg tror, at hvis jeg ikke havde fået den afgørelse, så var jeg ikke kommet særligt langt i livet. Så havde jeg nok siddet på et eller andet gadehjørne og tigget om penge lige nu. Jeg er glad for, at jeg er kommet hen på opholdsstedet. Det er nok det bedste, der er sket i rigtig mange år. Jeg har fået nogle mennesker, som vil hjælpe mig. For et år siden var jeg slet ikke, som jeg er nu. Hvis jeg bare havde fået en dom i retten, så havde jeg gjort det igen, indtil jeg ville komme ind og sidde.

Tre andre børn og unge, der alle har fået et forbedringsforløb, som blandt andet indeholder foranstaltninger om faste hjemkomsttidspunkter og at passe et skoletilbud, fortæller, hvordan de efter en lang periode uden skolegang, nu passer deres skole. En 14-årig fortæller følgende:

Nu er jeg mega glad for, at jeg fik den afgørelse. Det var egentlig godt for mig, for nu er jeg kommet i gang med skolen, og nu kan jeg faktisk få min eksamen. Det ville jeg ikke have kunnet, hvis jeg ikke havde været i Ungdomskriminalitetsnævnet. Så havde jeg bare tænkt "lige meget, jeg gider da ikke i skole". Men fordi jeg har den dom [afgørelse]³⁸, jeg har, så skal jeg af sted. Så det gør det egentlig lidt nemmere. Jeg ville ikke være foruden, for så ville jeg ikke være blevet bedre. Så ville jeg stadig være i det gamle. Så ville jeg sove længe og ikke tage i skole.

Det tredje forhold, som flere peger på som betydningsfuldt for deres positive udvikling, omhandler dét at have fået tydelige regler i hverdagen. Den fortælling, der i overordnede træk går igen blandt disse børn og unge, handler om, at det har hjulpet dem at blive fastholdt i en ramme, hvor de oplever tydelige grænser og konsekvenser, hvis grænserne overskrides. En 17-årig beskriver det på følgende måde:

³⁸ En del af de interviewede børn og unge italesætter en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet som en dom.

Det hjælper i hvert fald på folk, når de får sådan en UKN ting. Det gør det i hvert fald med mig. Det hjælper med, at man får en grænse, hvor man siger, at man får to gule kort og sådan noget – det er en god metode at gøre det på. At man får to chancer. Og så ved man, at det er alvor.

Nogle børn og unge italesætter i den forbindelse også, at der kan være en form for belønning, hvis de efterlever deres afgørelse, og at denne belønning er en motivation for dem. En 16-årig fortæller følgende om dette:

Jeg føler, at der har været lidt elastik. F.eks. når jeg har gjort det godt, så har jeg fået senere hjemkomsttidspunkter. Men alligevel har det været virkeligt, virkelig godt, at der ikke har været så meget elastik. Sådan har jeg det med alting: Jeg har nemmere ved, hvis der er konsekvenser, men at der også kommer en belønning i sidste ende ved at overholde det. Det giver én mere viljestyrke.

En del af de børn og unge, som har gennemgået en positiv personlig udvikling, og som tilføjer afgørelsen i nævnet betydning herfor, beskriver, at der har været tale om en tilvænningsproces i forhold til forbedrings- og tilsynsforløbet, hvor det, der i begyndelsen blev anset som en straf, undervejs i forløbet blev en hjælp for dem. Flere peger på, at de i begyndelsen "hadede" afgørelsen i nævnet eller opfattede den som "slem", "irriterende", "uoverskuelig" eller "ærgerrig", men at de efterhånden begyndte at kunne se "det gode i den [afgørelsen]", og at det blev en rutine eller vane for dem at overholde foranstaltningerne. En 16-årig beskriver det således:

I begyndelsen var det bare noget lort det hele, indtil man lige vænnede sig til, at det er sådan hverdagen er de næste to år. Der gik nok et halvt år, otte måneder, før jeg fandt ud af, at det gavtede mig. Så følte man sig også bare lidt gladere efterfølgende, fordi man har fået styr på sit liv. Og at de ikke gør det for at være onde mod dig, men de gør det rent faktisk for at hjælpe dig. For lige når man får den der dom [afgørelse], så tror man bare, at det hele er noget lort. Men sådan er det slet ikke, når man begynder på sagen [forbedringsforløbet]. Det er selvfølgelig ikke det fedeste, men det er langt bedre, end man skulle tro. Og det hjælper en.

Denne tilvænningsproces og udvikling mod at blive mere modtagelig over for hjælp fremhæves også blandt flere af de ungetilsynsførende og kommunale repræsentanter. Der, hvor flere af de kommunale repræsentanter særligt fremhæver, at der kan være en positiv betydning af afgørelsen for nogle børn og unge, vedrører tilfælde, hvor det forud for afgørelsen har været vanskeligt for kommunen at motivere barnet/den unge og/eller forældremyndighedsindehaveren til at modtage hjælp. En af de kommunale repræsentanter udtrykker det således:

Der er nogle, der har det mega godt med afgørelsen, fordi de har brug for at få at vide, hvad de skal, og at der er konsekvenser ved at lade være. Nogle gange, selv om det bliver en "skal"-ting, som de måske ikke gider, kan de godt under forløbet se, at det er meget fedt, så de gerne vil bibeholde det

efter. Så nogle får motivation løbende, selv om de som udgangspunkt var skeptiske.

Nogle børn og unge italesætter, at afgørelsen i nævnet har betydning for deres adfærd i konkrete situationer, fordi de finder forbedrings- og tilsynsforløbet irriterende og gerne vil have det overstået hurtigst muligt uden at skulle risikere, at forløbet bliver forlænget i forbindelse med en eventuel genindbringelse af deres sag. Andre børn og unge har en bekymring for at blive anbragt uden for hjemmet, hvis deres sag genindbringes. Bekymringen er typisk begrundet i, at kommunen enten har indstillet til anbringelse uden for hjemmet på nævnsmødet, eller at dette har været drøftet på nævnsmødet, dog uden at være blevet effektueret. Nogle børn og unge italesætter i den forbindelse, at de med deres afgørelse oplever at have fået en chance for at bevise, at de er på rette vej. I den forbindelse forekommer afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet og tilsynsforløbet at have givet dem en konkret rettesnor i forhold til, hvilke krav de skal leve op til for at bevise dette. En 17-årig giver nedenstående eksempel:

Hvis jeg er ude for længe, kan jeg godt finde på at lave et eller andet, men det er ikke noget, jeg gør nu. Det har jeg gjort førhen, men nu tænker jeg mig om. Også hvis jeg står i en situation, hvor der er nogle, der spørger mig, om vi skal lave noget, så tænker jeg på det røde kort. Jeg har et kort tilbage, og jeg skal ikke ind og sidde på den sikrede igen. Og det siger jeg til dem: "prøv at høre, I må gøre lige, hvad I har lyst til, men jeg skal bare ikke være indblandet i det."

Der er også enkelte af de interviewede børn og unge, der giver udtryk for, at forbedrings- og tilsynsforløbet alene er et forstyrrende element i deres hverdag. Disse børn og unge mener ikke selv, at de har behov for de foranstaltninger, som indgår i forbedringsforløbet, og de beskrives som velfungerende og ikke som kriminalitetstruede af de ungetilsynsførende, der kender dem. Af samme årsag fortæller disse børn og unge, at der er eller har været en proces i gang om ophør af forbedringsforløbet, jf. afsnit 9.3. En 17-årig fortæller følgende om sin oplevelse af tilsynsforløbet og sit forbedringsforløb med en støttekontaktperson:

Jeg tror at andre, som ville have mere gavn af det end mig, sagtens ville kunne se det gode i det [en støttekontaktperson]. Men jeg følte ikke, at jeg havde brug for det, og det følte min egen støttekontaktperson heller ikke. Jeg havde så meget at lave i min hverdag – jeg var på arbejde, trænede, jeg var lige startet på gymnasiet. Og så var der det med ungekriminalforsorgen ved siden af. Så jeg havde rimelig mange ting at se til, og det var lidt svært at have tid til det hele.

I tråd hermed nævner nogle af de ungetilsynsførende også eksempler på børn og unge, som ikke kan se meningen med forbedrings- og tilsynsforløbet. Som en af de ungetilsynsførende siger: "Nogle unge synes, at det er fjollet, de skal være i det her forløb, fordi de er velfungerende og ikke kriminelle, så det giver ikke mening og er måske også pinligt over for vennerne. Det er dog et fåtal, der er der."

En enkelt ung har oplevelsen af, at forbedrings- og tilsynsforløbet har haft en negativ betydning for hans trivsel:

I begyndelsen tænkte jeg, at det var fint, det kan jeg sagtens. Det er tre ting, jeg skal passe. Jeg troede, det ville være nemt nok at overholde, men det er meget, meget sværere, end jeg troede, det var. Så det havde været nemmere, hvis jeg bare var kommet ind at sidde i fængslet fra starten af, det havde været mindre stressende. Der har været så meget stress med det forløb her, og det har gjort, at jeg ikke har haft noget overskud til noget overhovedet.

I tråd hermed peger nogle af de ungetilsynsførende på, at ”der selvfølgelig også er nogle børn og unge, der er trætte af forløbet fra start til slut”, eksempelvis fordi de oplever det som et pres. Blandt de kommunale repræsentanter nævnes også eksempler på børn og unge, der har givet udtryk for, at de hellere vil have en ubetinget dom, der hurtigere er overstået, end et langvarigt forbedringsforløb.

Siden årsskiftet 2019/2020 har børn og unge i et forbedringsforløb udfyldt afslutningsevalueringer ved den sidste tilsynssamtale i ungekriminalforsorgen. Med disse afslutningsevalueringer som grundlag udkom Kriminalforsorgen med en [rapport om afsluttede forløb i ungekriminalforsorgen](#) i juni 2020. En analyse baseret på 73 afslutningsevalueringer viser, at børn og unge – på en fempunktsskala³⁹ fra ”meget negativt” til ”meget positivt” – gennemsnitligt svarer ”positivt”, når der spørges til barnets/den unges mening om at blive kontrolleret, det at deltage i tilsynssamtaler samt forløbet som helhed. Blandt de interviewede ungetilsynsførende er der generelt en vurdering af, at de enkelte forbedrings- og tilsynsforløb samlet set har positiv betydning for de fleste børn og unge. Blandt de kommunale repræsentanter er der en blandet opfattelse af, hvorvidt afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet har betydning for børnenes/de unges adfærd eller trivsel, og der bliver generelt lagt vægt på, at de børn og unge, der får en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet, er meget forskelligartede.

10.2

Forældremyndighedsindehaveres oplevelser af betydningen af afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet

Som nævnt i afsnit 2.1.3 har i alt fem forældremyndighedsindehavere deltaget i et interview sammen med barnet/den unge. Fire af forældremyndighedsindehaverne giver udtryk for, at de oplever, at afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet har haft positiv betydning for familien og deres barns personlige udvikling. Den fortælling, der går igen blandt disse forældremyndighedsindehavere, er, at de før afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet oplevede en større eller mindre grad af afmagt over for den antisociale adfærd, som deres barn havde udviklet, og at afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet har afhjulpet denne afmagt. En forældremyndighedsindehaver har eksempelvis oplevelsen af, at afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet – om blandt andet faste hjemkomsttidspunkter og at passe et skoletilbud – betød, at der var muligt at undgå en anbringelse uden for hjemmet:

³⁹ Børnene/de unge har haft mulighed for at svare ”meget negativt”, ”negativt”, ”hverken eller”, ”positivt” eller ”meget positivt”.

Vi [begge forældremyndighedsindehavere] kunne ikke mere, og vi var klar til anbringelse. Det var inden nævnsmødet. Og det er også vildt, at man skal sige det, men vi kunne ikke holde til det. Vi var glade for den afgørelse. Det gjorde en kæmpe forskel, for det var det, der skulle til.

En anden forældremyndighedsindehaver, der har en lignende opfattelse, sætter her lidt flere ord på årsagen til oplevelsen af, at afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet har haft en positiv betydning:

Der er ikke en far, der er kun mig, der skal tage det her ansvar. Jeg var bekymret for, om jeg var nok voksen. Der synes jeg, at afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet med at der kom støttekontaktpersoner på, og vi skulle snakke med en ungetilsynsførende, så kom der i hvert fald to voksne mere, som kan hjælpe. Det her med at vide, at nogle andre har trådt til, hvis han skulle have lavet noget, der var helt ude i hampen, har givet noget ro på. Det gav en tryghed.

En enkelt af de fem interviewede forældremyndighedsindehavere oplever ikke umiddelbart, at afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet og tilsynsforløbet har haft nogen betydning for familien eller den unges positive udvikling. Forældremyndighedsindehaveren peger i stedet på, at den positive udvikling blandt andet skyldes en støttekontaktperson, som allerede var tilknyttet den unge forud for afgørelsen i nævnet:

Jeg kan godt se nogle forandringer hos mit barn, der er blevet bedre til at værdsætte det gode. Men for at være helt ærlig, så tror jeg ikke, det er på grund af tilsynsforløbet i ungekriminalforsorgen. Det er med støttekontaktpersonens hjælp, min hjælp og sin egen hjælp. Selve tilsynsforløbet i ungekriminalforsorgen det har måske været lidt tamt.

I den forbindelse fremhæver nogle af de ungetilsynsførende og kommunale repræsentanter, at betydningen af en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet også afhænger af, hvorvidt der forud for afgørelsen i nævnet allerede er en velfungerende kommunal indsats over for barnet/den unge, som blot videreføres med afgørelsen. I disse tilfælde vurderes afgørelsen i Ungdomskriminalitetsnævnet ikke at have så stor betydning for barnet/den unge, da den alene betyder, at barnet/den unge som noget nyt skal deltage i tilsynssamtalerne ved ungekriminalforsorgen.

Om imødekommelsen af formålene med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet

I de seks devalueringer er der samlet set fokus på at belyse, hvorvidt praksis i forbindelse med sager, der behandles i Ungdomskriminalitetsnævnet, imødekommer otte af de formål, der var baggrund for etableringen af nævnet. Denne devaluering fokuserer især på de fire formål, der vedrører, at foranstaltningerne skal være individuelt tilpassede barnets/den unges situation, at forældremyndighedsindehavernes ansvar skal styrkes, at myndighederne lever op til deres forpligtelser, og at der skal føres tilsyn med, at barnet/den unge efterlever nævnets afgørelse.

Et formål med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet er, at foranstaltningerne over for børn og unge skal være individuelt tilpassede det enkelte barns/den enkelte unges problemer og behov. Undersøgelsens resultater peger sammen med resultaterne af de tidligere devalueringer på, at de enkelte forbedringsforløb i høj grad er individuelt tilpassede barnet/den unge. Dette skal blandt andet ses i lyset af, at afgørelserne i Ungdomskriminalitetsnævnet i høj grad flugter med de indstillinger, som kommunerne laver på baggrund af en individuel ufaglig undersøgelse, samt at en stor del af nævnsmedlemmerne vurderer, at det i langt de fleste sager er muligt at fastlægge målrettede og individuelle indsatser i forbindelse med afgørelserne. Det lader også til, at der er god mulighed for at justere forbedringsforløbene efter afgørelserne i Ungdomskriminalitetsnævnet, så de løbende tilpasses det enkelte barns/den enkelte unges situation. I nogle tilfælde kan et forbedringsforløb justeres, uden at sagen genindbringes for nævnet. Andre gange skal sagen genindbringes for nævnet. Det fremgår af denne devaluering, at hvert 10. barn/ung har fået en sag genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet efter en anmodning fra hovedsageligt ungekriminalforsorgen og/eller kommunerne om ophør eller ændring af et forbedringsforløb, og at anmodningerne i de fleste tilfælde har ført til ændring eller ophør af forbedringsforløbet.

Et andet formål med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet er, at forældremyndighedsindehavernes ansvar skal styrkes, og på den baggrund skal forældremyndighedsindehaverne som udgangspunkt deltage på nævnsmødet og i tilsynssamtalerne hos ungekriminalforsorgen sammen med barnet/den unge og den ungetilsynsførende. Sammenholdt med resultater fra en tidligere devaluering, peger resultaterne af denne undersøgelse på, at dette formål til en vis grad er imødekommet. Mindst én forældremyndighedsindehaver deltager i nævnsmødet i langt de fleste tilfælde, og mindst én forældremyndighedsindehaver har i løbet af barnets/den unges forbedringsforløb primært ledsaget barnet/den unge til tilsynssamtalerne i ungekriminalforsorgen i 86 pct. af sagerne vedrørende de 10-14-årige og i 66 pct. af sagerne vedrørende de 15-17-årige. Resultaterne viser, at der kan være grundlag for at arbejde hen imod øget forældreinddragelse. Der vil dog være tilfælde, hvor de fagprofessionelle vurderer, at det er uhensigtsmæssigt, at forældremyndighedsindehaverne deltager. Dette kan eksempelvis være tilfælde, hvor forældremyndighedsindehaverne stort set ikke er involveret i barnets/den unges liv, hvor der er et højt konfliktniveau internt i familien, hvor forældremyndighedsindehaverne

er konfliktoptrappende, eller hvis de er en barriere for, at barnet/den unge udtrykker sig frit. Med hensyn til forældremyndighedsindehavernes ansvar fremgår det endvidere af en tidligere devaluering, at Ungdomskriminalitetsnævnet sammenlignet med kommunerne i videre omfang har mulighed for at træffe afgørelser om foranstaltninger uden samtykke, og at dette giver øget mulighed for bl.a. at forpligte forældremyndighedsindehaverne i forhold til, at barnet/den unge eller familien som helhed skal modtage indsatser, som vurderes at kunne forebygge kriminel adfærd hos barnet/den unge.

Et tredje formål med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet er, at myndighedernes pligt til opfølgning skal styrkes, så børn og unge følges tæt og længe, og at der ikke må være tvivl om myndighedernes roller og forpligtelser til at følge hver enkelt sag helt til dørs. Undersøgelsens resultater peger på, at ungekriminalforsorgens tilsyn med børnene/de unge fungerer efter hensigten, at kommunerne i langt de fleste tilfælde lever op til deres forpligtelse om at udmønte nævnets afgørelse rettidigt, og at kommunerne gør, hvad de kan inden for de tilgængelige muligheder, for at træffe de nødvendige foranstaltninger når børn og unge ikke efterlever afgørelsen.

Et fjerde formål med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet er et tilsyn med, at børn og unge efterlever nævnets afgørelse. Dette knytter sig særligt til ungekriminalforsorgens kontrol med, at de enkelte børn/unge efterlever foranstaltningerne i et forbedringsforløb. Undersøgelsens resultater peger på, at denne kontrol fungerer efter hensigten for de fleste foranstaltninger, hvor ungekriminalforsorgen er i hyppig telefonisk kontakt med personer tilknyttet det sted, hvor barnet/den unge skal opholde sig, mens det kan være vanskeligt at kontrollere en afgørelse om faste hjemkomsttidspunkter telefonisk. Undersøgelsens resultater peger også på, at der er behov for hyppig kontrol, da en stor del af børnene/de unge ikke efterlever afgørelserne og derfor har modtaget indskærpelser fra ungekriminalforsorgen. Dette gælder særligt i starten af forbedringsforløbene. En mindre andel af børnene/de unge har modtaget indskærpelser i et omfang, der indebærer, at deres sag genindbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet.

Samlet set indikerer resultaterne af devalueringen, at praksis med hensyn til at udmønte Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser, tilsynet med børnene/de unge og genindbringelse af sager for nævnet overordnet fungerer efter hensigten, og at de fire formål, der knytter sig til denne fase, i vid udtrækning er opfyldt.

**Udmøntning af afgørelser, tilsyn og
genindbringelse af sager**

En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet

Forfatter

Tine Fuglsang

Signe Bechmann Hansen

Dato

Juni 2022

Justitsministeriet

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

ISBN

978-87-93469-83-9